

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXV

35 let

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

Vso skrb proizvodnji za izvoz

Gospodarska gibanja se poslabšujejo — Turistična sezona slabša od pričakovanj — Preveč tolerantni do zgubarjev in njih sanacijskih programov, ki ne dajejo zadovoljivih rezultatov — Bančna sredstva samo za proizvodnjo za izvoz

Radovljica — Na posvetu med občinami sveta ZKS za Gorenjsko z vodilnimi družbenopolitičnimi delavci, na katerem sta sodelovala tudi član predsedstva CK ZKS Stefan Korošec in izvršna sekretarka CK ZKS Katja Vadnal, je bilo namenjenih nekaj pomembnih podatkov o gospodarskih gibanjih na Gorenjskem. Le-ti kažejo določene pozitivne premike, kar zadeva izvozna prihodeva, vendar pa na drugi strani med seboj usklajene rasti fizičnega obsega proizvodnje, dohodkov in osebnih dohodkov. Osebnih dohodkov ter splošna in skupna poraba naraščajo hitreje kot dohodek, kar v skladu s sprejetimi dogovori, sporazumi in resolucijo. V vseh gorenjskih občinah so zato pripravili nove spreminjavalne predloge plačil, v katerih predvidevajo skromnejše rasti družbenega proizvoda (do 3,6 odstotka), kar bo imelo za posledico skromnejšo rast vseh oblik

porabe in nižjo stopnjo zaposlenosti (samo naravni prirastek). Zato pa je nujno potrebno izboljšati proizvodnost dela in s tem fizični obseg proizvodnje, predvsem za izvoz.

V deviznih prizadevanjih ima pomembno vlogo turizem, ki pa v letošnji letni sezoni ni izpolnil pričakovanj. Za to je mnogo razlogov. Nekaj tudi v nepovezanosti turističnih zmogljivosti na Gorenjskem, tako med seboj kot tudi s trgovino ter proizvajalci potrošnih dobrin, kulturo in telesno kulturo, komunalnimi skupnostmi itd. Pri tem je bila posebej omenjena Kranjska gora, ki da nikakor ne more priti do enotnega programa turistične dejavnosti v Zgornjesavski dolini.

Dobesedno življenjsko nujno je vse naše napore usmeriti v proizvodnjo za izvoz in plasman naših izdelkov na zahodna tržišča, saj moramo v naslednjem letu odplačati novih 7 milijard dolarjev obresti in

dolgov, zato je potrebno vsa razpoložljiva sredstva usmeriti v najožje proizvodnje za izvoz, vsa ostala razpoložljiva devizna sredstva pa porabiti za nabavo reprodukcijskega materiala, da proizvodnja ne bi stala. Najdražji so stroji, ki ne proizvajajo, in ljudje, ki ne delajo! Ker je naše gospodarstvo večinoma naravnano na proizvodnjo izdelkov za domači trg, je slabo konkurenčno na svetovnem trgu. V tako naravnano proizvodnjo danes ni več smotno vlagati sredstev. Čeprav v taki OZD nameravajo razširiti kapacitete, želijo samo ohraniti obstoječe stanje nekonkurenčnosti. Mišljenje mnogih naših kolektivov, da bodo izvažali samo to, česar ne porabi domače tržišče, je skrajno škodljivo. Ne proizvajati za izvoz, nezmožnost plasiranja izdelkov na zahodnih trgih, pomeni nesposobnost strokovnih kadrov in vodilne strukture. Tako usmerjen kolektiv nima prihodnosti v današnjih skrajno zaostrenih gospodarskih razmerah. Krizno obdobje bodo preživeli le tisti kolektivi, ki jim bo izvoz sam omogočil zadovoljiv dohodek!

Mnoge težave kolektivov bi odpravilo tudi bolj dosledno uveljavljanje nagajenja po uspešno opravljenem delu. Dobro naj bi nagradili samo dobro opravljeno delo, slabše opravljeno pa manj ali sploh ne. Lenuhi in karieri bi sami zapustili kolektiv in tako bi odpadlo dosmrtno plačevanje spričeval in diplom.

In še nekaj so poudarili na posvetu: dosledno je treba spoštovati sprejete samoupravne akte. Neizvajanje dogovorov, sporazumov in resolucij naj bo strožje sankcionirano, proti odgovornim osebam pa naj bi stekel disciplinski postopek. Pod kritični strožje obravnave naj bi odsej spadali tudi tisti kolektivi, ki že nekaj let ne poslujejo rentabilno. Tolerantnost pri sprejemanju sanacijskih programov in pokrivanju izgub iz solidarnostnih sredstev naj bo konec in proizvodnja, ka se leta ne zna sanirati, naj se ukine. Ta grožnja ni prazna beseda, saj so solidarnostni skladi skoraj prazni.

I. S.

S prirščnega srečanja koroških partizanov na Selu pri Žirovnici

Borba koroških Slovencev še vedno traja

Selo pri Žirovnici — Nabito polno in slavnostno okrašeno je bilo v nedeljo dopoldne dvorišče gostišča Zelenica na Selu pri Žirovnici. Tu so se srečali koroški partizani s te one strani meje. Srečanje je organiziral Področni odbor koroških partizanov Gorenjske skupaj z rom koroških partizanov Jesenice. Veliko jih je prišlo. Od Zile, iz Podjune, iz šentjanskih rut pa celovca, z obeh bregov Drave. Gram je vodil Stane Zorman, predsednik Odbora koroških partizanov Jesenice, zbrane pa so predstavili predstavniki družbenopolitičnih organizacij Jesenice in Zveze koroških partizanov Drago Uranič, predsednik Zveze koroških partizanov v Celovcu Janez Wutte-Luc, slavniški govornik pa je bil predsednik področnega odbora koroških partizanov Gorenjske Alojz Zupančič.

V svojem govoru je tovariš Zmago povedal, da so vsakoletna srečanja koroških Slovencev, ki so se borili za narodnostne pravice koroških Slovencev in ki se še borijo, dokaz trajne mednarodne povezanosti, prijateljstva in naša zgodovina. Ta povezanost je tudi porok, da bomo ohranili in nadalje razvijali naše prireditve, in le s tesno povezanostjo matično domovino in Slovenci odločneje zahtevati izpolnjevanje narodnostnih pravic. Mlajše generacije, je poudaril tovariš Zmago, morajo ceniti te pridobitve. To pa zahteva potrebno v sedanjem času, svetu vladajo neenakopravnost, narodnostni in socialni politična napetost, vojne.

Mali palestinski narod, ki so mu v najhujšem vsi obrnili hrbet, je dal za primerjavo. Tudi koroške Slovence so nekoč nacisti, kot danes Izraelci Palestine hoteli izbrisati z zemlje. Toda naša partija, naši borci niso dopustili česa takega. Koroški Slovenci, ki so stoletja vzdržali germanizacijo, so se uprli nacističnemu okupatorju skupaj z vsemi narodi Jugoslavije. Vsi borci in aktivisti, ki so v času vojne delovali na Koroškem, dobro pomnijo pripravljenost koroških ljudi na ta odpor, na

narodnoosvobodilno borbo. Danes še vedno vodijo svojo borbo in spet si skupno prizadevamo, da si ohranijo pravice manjšine, ki jim gredo.

Po proslavi, ki jo je spremljal tudi bogat kulturni program članov kulturno prosvetnega društva Svoboda iz Žirovnice in folklorne skupine z Jesenic, so si nekdanji koroški borci in aktivisti v pobočjih Stola ogledali tudi nekdanjo Titovo vas.

D. Dolenc

Z otoka Stenjaka, se je v soboto vrnilo 188 otrok tretjih razredov osnovne šole dr. Franceta Prešerna — Kranj s podružnicami, ki je teden dni preživel na vsakoletni šoli v naravi. Pedagoški vodja letošnje šole v naravi, Boris Holy, je povedal, da so učenci tretjino dneva posvetili učenju plavanja, prve tri dni septembra so imeli dvanajst ur rednega pouka, številne pa so bile tudi športne aktivnosti z igrami kot je »med dvema ognjema«, taborniške veščine, »pokaži kaj znaš«, dvakrat celo disco ples in orientacijski nočni pohod. Skratka, otroci so bili na dan prosti le uro in to med trinajsto in štirinajsto, ko so imeli obvezni dnevni počitek. Zanje je skrbelo trideset učiteljev in vaditeljev plavanja, ni bilo nobene poškodbe, vsi so se vrnili zdravi, z novimi znanji. Splavali so vsi neplavalci in napravili prve vodne zamahe. Ob koncu šole so pripravili tekmovanje za najhitrejšega pionirja in pionirko v plavanju na 50 metrov in skokih v vodo. Podelili so 265 zlatih, srebrnih in bronastih »delfinčkov«, kar potrjuje pomen turističnega izobraževanja in vzgoje. (dp) — Foto: D. Papler

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Na Gorenjskem vendarle zadovoljni

Z gospodarskimi rezultati letošnjega prvega polletja smo na Gorenjskem lahko vendarle zadovoljni. Vendarle smo pristavili zato, ker zadovoljstvo ne more biti popolno, temveč je ujeta v zdajšnje krize gospodarske razmere.

Takšno oceno dobro ilustrirajo izgube. Lani so v prvem polletju na Gorenjskem znašale 30 milijonov dinarjev, v letošnjem prvem polletju so več kot desetkrat večje, saj znašajo 370 milijonov dinarjev. Toda če pogledamo slovensko povprečje, lahko izračunamo, da gorenjske izgube predstavljajo le 6,3-odstotni slovenski delež. V Sloveniji so namreč znašale 5,8 milijarde dinarjev.

Več kot polovico letošnje gorenjske izgube so imeli v jeseniški Železarni, kjer je znašala 200 milijonov dinarjev, v kranjski tovarni Sava je znašala 60 milijonov dinarjev, v Elektru Gorenjske 40 milijonov dinarjev, v turizmu 30 milijonov dinarjev. Podražitev izdelkov bo jeseniškim železarjem do konca leta izgubo odpravila, večje težave bodo imeli v Savi, Elektru, pa tudi v turizmu. Ob tem velja seveda povedati, da sta tovarna Sava in Železarna izrazito uvožno odvisni, kar je zaradi vse dražjega dolarja brez dvoma eden od vzrokov izgub, saj je posebej pri Železarni jasno, da z izvozom jekla, s čimer si zagotavlja devize za uvoz materiala, manj zasluži, kot če ga prodaja doma.

Glede na celotni prihodek, ki je na Gorenjskem letos porasel za 34 odstotkov, v Sloveniji pa za 28 odstotkov, predstavlja gorenjsko gospodarstvo 10,8 odstotka slovenskega. V primerjavi s tem je zanimiv podatek, da gorenjsko gospodarstvo glede porabe energije predstavlja 17,6 odstotka slovenskega. Energija je za Gorenjsko velik problem, pa naj gre za mazut, plin ali elektriko. Tolikšnemu deležu botruje predvsem poraba energije v Železarni, saj v jeseniški občini vrednostno porabijo kar 55 odstotkov energije, s katero se oskrbi Gorenjska. Podatek, da smo na Gorenjskem v letošnjem prvem polletju v primerjavi z lanskim porabili le 16 odstotkov energije več, v Sloveniji pa 29 odstotkov več, moramo tako razumeti v luči dejstva, da je Železarna prejela 11 tisoč ton mazuta premalo.

Če pogledamo še dohodek, lahko ugotovimo, da gorenjski predstavlja 11,2 odstotka slovenskega, čisti dohodek pa 11 odstotkov slovenskega. Oba sta torej višja kot delež gorenjskega gospodarstva v slovenskem.

Tudi v prvih letošnjih mesecih slabši izvozni rezultati se zdaj popravljajo. Po sedmih mesecih, ko naj bi uresničili 58 odstotkov izvoznega načrta, se doseganje v občinah vrti okoli 50 odstotkov: na Jesenicah 51,7 odstotka, v Kranju 52 odstotkov, v Radovljici 51 odstotkov, v Trzinu prav tako 51 odstotkov in v Škofji Loki 47 odstotkov. Razen na Jesenicah, kjer pokrije uvoza z izvozom znaša 76,1 odstotka, je v vseh drugih gorenjskih občinah nad 100 odstotki.

Vendar pa se naročila za izvoz ustavljajo v nekaterih po tradiciji izvozno naravnanih gospodarskih vejah kot sta elektro in lesno predelovalna industrija.

Povedati velja še, da se je letos realna moč investicijske dejavnosti popravila za 4 odstotke, potem ko je lani upadla za 20 odstotkov. Ob polletju je znašala 2 milijardi dinarjev. Prijavljenih je 118 novih naložb v vrednosti 1,45 milijarde dinarjev, republiška komisija za presojo investicij pa je prejela 18 projektov v vrednosti 3,81 milijarde dinarjev. Vendar pa za bančne kredite letos ni več dosti možnosti, saj ima Ljubljanska banka Gorenjske do konca leta na razpolago le še 150 milijonov dinarjev. Torej bo prednostna lista krepko skržena.

M. Volčjak

Z Glasom na izlet

Prvi prijavitelji so že tu in prvi izžrebanci tudi. Kaže, da je med našimi naročniki precej zanimanja za naš izlet, ki ga skupaj s TTG prirejamo z zelenim vlakom v Kumrovec in Podčetrtek. Veselo bo, kot je na Glasovih izletih vedno. Naj ponovimo pogoje: celotna cena izleta je 840 dinarjev, a TTG prispeva 70 dinarjev, tako da bo izlet stal nenaročnika 770 dinarjev, za naročnike pa prispeva GLAS po 170 dinarjev, tako da bo vsakega naročnika, ki ne bo izžreban, pa si želi zraven, izlet stal le 600 dinarjev. Izžrebani naročniki pa gredo z nami seveda brezplačno. Kateri so izbrani danes, preberite na notranjih straneh današnjega Glasa.

**Sporočila
v Glasu imajo
vedno uspeh**

PO JUGOSLAVIJI

TRIDESET LET
SLOVENSKE ZRVS

V metliškem kulturnem domu Edvarda Kardelja so v nedeljo na slavnostni seji republiške konference zveze rezervnih vojaških starešin proslavili 30. obletnico obstoja in dela te organizacije. V slavnostnem govoru je podpredsednik RK ZRVS Bojan Fertin orisal pot in delovanje organizacije ter med drugim opozoril, da se RK ZRVS zavzema za spremembo naziva organizacije, saj sedanjí ne ustreza povsem vlogi in nalogam organizacije. Franc Setinec je organizaciji ZRVS podelil red bratstva in enotnosti z zlatim vencem, s katerim jo je odlikovalo predsedstvo SFRJ.

STROKOVNJAKI
ZA VARILSTVO
V LJUBLJANI

Včeraj dopoldne se je v Ljubljani začela 35. letna skupščina mednarodnega inštituta za varilstvo. V šestnajstih komisijah se bo v osmih dneh 743 strokovnjakov iz 37 držav z vseh celin, med njimi bo okrog 50 naših, seznanilo z novostmi v svetovnem varilstvu. Udeleženci skupščine bodo v tem tednu obiskali Titove zavode Litostroj in pivovarno Union ter Inštitut za varilstvo, ki obstaja že 25 let.

NESPOSOBNI NAJ
ODSTOPIJO

Predsedniki izvršnih svetov skupščin občin SAP Kosovo so odločno zahtevali odstop vseh funkcionarjev, ki niso sposobni opravljati svojih zadolžitev. Kompromisov ne more biti več. Gospodarske tokove je treba stabilizirati, to pa zahteva več dela, kajti efektivni delovni dan na Kosovu je komaj tri ure. Predsednik izvršnega sveta skupščine Kosova Imer Pulla je dejal, da je v tem ter v slabi organizaciji dela treba iskati vzroke za stagnacijo proizvodnje, ki je bila v sedmih mesecih letos za štiri odstotke nižja kot v istem obdobju lani.

Izgube kosovskega gospodarstva, ki znašajo 2 milijardi in 160 milijonov dinarjev, so dvakrat večje od dohodka, zato pa so za osebne dohodke izplačali 214 milijonov dinarjev več od dogovorjenega. Tudi graditev številnih izmed skupaj 760 objektov, v katere investirajo 90 milijard dinarjev, zamuja celo za polno desetletje.

Spominsko obeležje v Udin borštu že skoraj nared – Zadnja večja delovna akcija pri planiranju jase, kjer stoji spomenik padlim borcem Kokrškega odreda, so borci in mladina Kranja in Trčiča opravili v soboto dopoldne. Preko šestdeset se jih je udeležilo akcije. Prva športna prireditve, tek po poteh Kokrškega odreda, je bila že v soboto popoldne, naslednja bo v soboto, 11. septembra popoldne, v nedeljo dopoldne bo ob 9. uri množični pohod od spomenika do spomenika v Udin borštu, ob 10. uri pa bo pri spomeniku osrednja proslava. – Foto: D. Dolenc

Podedovani odnosi

Škofja Loka – V okviru priprav na 10. kongres zveze sindikatov Slovenije je bila v petek v Škofji Loki razprava o svobodni menjavi dela med delovno skupnostjo skupnih služb in temeljnimi organizacijami. Izhodišča za razpravo so podali delavci Gorenjske predilnice, sodelovali pa so tudi predstavniki drugih škofjeloških delovnih organizacij, ki so podobno organizirane.

Kot so povedali v Gorenjski predilnici, so z enotno politiko ustvarjanja in razporejanja dohodka ter predvsem osebnih dohodkov v njihovem kolektivu uspeli spodbuditi k boljše delu tako delavce temeljnih organizacij kot delovne skupnosti skupnih služb. Storitve na osnovi delovnih nalogov, materialne stroške in amortizacijo za osnovna sredstva pokrivajo delovni skupnosti posamezne temeljne organizacije, ki ji na osnovi letnega plana investicij zagotavljajo tudi sredstva za razširitev materialne osnove dela.

Dohodek, ki ga ustvarjajo v delovni skupnosti skupnih služb v Gorenjski predilnici s svobodno menjavo dela, je odvisen od vrste, obsega in kvalitete opravljenih del in nalog, od dohodka posamezne temeljne organizacije in od skupnega dohodka celotnega kolektiva.

V razpravi so opozorili predvsem na vprašanje organizacije oziroma razporeditve dela med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo, ki je v različnih kolektivih različna in pogosto neracionalna. Predstavniki Jelovice, kjer imajo delitve dela morda še najbolj urejeno, so povedali, da jih najbolj moti zapiranje temeljnih organizacij vase. Zato po novem načrtujejo namesto sedmih le tri. Nesoglasja med režijskimi in proizvodnimi delavci pa se pojavljajo zlasti zato, ker ni pravih meril za nagajevanje. Medtem ko so storilnost v proizvodnji uspeli izmeriti, so delavci v skupnih službah pri nagajevanju še preveč odvisni od povprečja dohodka temeljnih organizacij, premalo pa od lastnega dela.

Tudi predstavnik Veletrgovine Loka je dejal, da je včasih zelo težko preseči podedovane odnose, saj se v marsikateri temeljni organizaciji, pred združitvijo samostojni delovni organizaciji, še obnašajo kot podjetje v podjetju.

Na nujnost izdelave meril za nagajevanje delavcev v skupnih službah ter na več enotnosti na področju delitve dela med delovnimi skupnostmi in temeljnimi organizacijami so opozorili tudi predstavniki drugih delovnih kolektivov v škofjeloški občini. Sklenili so, da bodo njihovi delegati o teh vprašanjih spregovorili na 10. kongresu zveze sindikatov Slovenije.

H. Jelovčan

Čas bo
pokazal prave ljudi

Vprašanje je še, ali je podatek pravilen ali ne, vendar se pravi zamisliti nad njim: statistično je dokazano, da je okrog osemsto članov Zveze komunistov v kranjski občini odšlo iz osnovnih organizacij v pokoj, pa se ni naprej povežalo, izstopilo, umrlo, preselilo, ali kar si je bilo. V glavnem – osemsto komunistov je manj v osnovnih organizacijah. Obenem je ugotovljeno, da je bilo v letih 1979, 1980 in 1981 zelo malo novo sprejetih. Kar osemindeset osnovnih organizacij v kranjskih delovnih organizacijah ni v teh letih sprejelo nobenega novega člana. Se najmanj je bilo storjenega v kmetijskih Zakaj tako?

Bila so leta, ko smo sprejemali kampanjsko. Največ v šestdesetih letih, ko je tudi gospodarstvo najbolj cvetelo. In od članstva v Zvezi komunistov si je marsikdo obetal boljše delovno mesto, boljše plače, stanovanje. Marsikomu je taka računica tudi uspela, kajti, roko srce, vsepovsod smo drugače gledali nanje kot na nekomuniste. Tudi pogoje smo stavlili, da mora za to in to mesto biti komunist. Vendar sedaj so časi drugačni. Gospodarstvu gre slabo, obeti za stanovanja iz dneva v dan slabša. Ali pa stanovanje že ima, v službi je dostojno, kar je hotel doseči in zdaj – za kaj naj bi se še boril? Članarina je visoka. Previsoka. Sestanki vzamejo veliko prostega časa, posebno tisti, ki jih ne bodo več sklicevali v delovnem času, temveč popoldne. Naj si torej človek še obeta od partije? Sploh pa vse nekam čudno pti. Kaj mi brani izstopiti? Sicer pa bodo sami ugotovili, da nisem zainteresiran; nisem bil že tolikokrat na seji, nimam časa za to, za funkcijo, otepan se kakršnegakoli družbenega dela in izgovarjanje slabo zdravje. Saj me bodo sami počasi odpisali. No, res se ne bo upiral. Kdo se bo pa toliko dajal za teh par petkov, ko si na svetu...

Takole in podobno malodušje je danes opazno pri marsikaterem našem članu. In bolj ko pritiskajo na nas težke gospodarske razmere, stabilizacijske zahteve, več je takih misli.

In če človek dobro premisli, je prav, da taki gredo. Zakaj toliko ljudi med žitom? Marsikdaj si slisal poštenega, dobrega delavca govoriti, da bi že prišel v partijo, pa so v organizaciji taki, da bi hotel z njimi skupaj sedeti na sestanku. V partijske vrste se bo dvomno vrnili tudi marsikateri nekdanji borec, aktivist, idealist, ki izstopil prav zaradi takšnih materialističnih računanj in grabeljev, ki so hoteli – pa jim je tudi uspelo – na hitro obogateti na račun delavca in družbe. In časi, ki prihajajo, naj le pometejo z njimi. Ostanj le trdno, zdravo jedro, okrog katerega se bo spet lahko nabrali trdnih, klenih ljudi. Prihajali bodo novi, dobri, zavedni člani. V tehnično spozna ljudi. Zdi se mi, da bo tako kot dvainštridesetega roška od ziva tudi tale naša stabilizacija pometla s slabšči. Takrat, ko je najhujše, so jo slabšči pobrali domov, se poskrili, tisti redki, ki pa ostali in se znali prebiti skozi sovražne obroče so predstavljali upor in ga vodili naprej. Tedaj se je pokazalo, kdo so pravi ljudje, tudi naš boj, ki ga bijemo danes, jih bo pokazal. Bolje manj, pa dobi je govoril že tovariš Tito. In to naj velja tudi za danes in v bodoče. D. Dolenc

Praznik KS Kranj-Center

Kranj – Krajevna skupnost Kranj – Center praznuje 10. septembra svoj praznik v spomin na veliko tekstilno stavko pred 46 leti. Tako kot vedno doslej so tudi letos pripravili vrsto prireditev, ki so se začele že konec prejšnjega tedna, zaključile pa se bodo v soboto. V četrtek, 9. septembra, bo slavnostna seja sveta krajevnega skupnosti v Delavskem domu, mladinci pa pripravljajo za večer ob 20. uri mladinski ples v konferenčni dvorani Delavskega doma. V petek, 10. septembra, bo popoldne ob sedemnajstih družabno srečanje kranjčanov na vrtu gradu Kieselstein. Največ prireditev

pa so pripravili za konec tega tedna. Tako bo v soboto dopoldne ob 10. uri proslava ob spomeniku padlim tizankama Janini in Tatjani Lajšah, do tja bodo vozili avto izpred Creine. Popoldne pa bo športnorekreativne prireditve čeli bodo najmlajši in sicer ob 14. uri na Titovem trgu v spremljavo z kolesom, nato pa se kasneje začel zdaj že tretji trdnalni tek po ulicah Kranja v kategorije; začeli bodo pionirski kasneje bodo startali mladinci 19. uri pa so na vrsta člani. S prijave bodo na Titovem trgu čer bodo na Titovem trgu pred se risanke.

MI PA NISMO SE UKLONILI

To je bil čas
brez pravljič

Francka Pisek-Ljuba

Od nekega je prinesla vrečko iz obledele modre balonske svile, na vrhu zavezano s trakom. Odvezala jo je in na mizo so se usula pisma. Pisana s tintnim svinčnikom, na slabem večninoma ovojnim papirju. Vsa so se začnala z »na položaju...«. Na vsako od njih je nekoč nestrpnost čakal kurir. Spomin na dni trpljenja, hrepenenja, borbe, na skrivne kurirske poti, na Belo krajino, na parizansko bolnišnico v Buličih, na taborišče nad Prušno vasje nad Kostanjevico, na dom, na njeno partizansko poroko z Mihom v Sredgori nad Črnomljem, na Bari in na koncu na belo Ljubljano, ko so jim Ljubljankam ob osvoboditvi poleg cvetja metale tudi rdeče srčke, izrezljane iz lesa, z nitko v luknjici, da

so si jih lahko obesili na gumbe vojaških bluz. Enega še hrani. In hrani tudi še tisto veliko šatuljo v obliki srca v barvah trobojnice, ki sta jo ji iz lepenke in ostankov blaga za poročno darilo sešili partizanki Francka in Slavica, doma iz Čabra, ki pa sta obe padli v zadnji ofenzivi na Belo krajino novembra 1944. Ima tudi še nekaj fotografij domačih deklet iz Mladja, Prušne vasi, Črneče vasi, z Dola. Vse so bile skojevke. Tu je bila mladina povezana kot menda nikjer.

Francka je doma iz Mladja nad Kostanjevico ob Krki, iz zaselka Lebice. Lebiškega Janeza hči. Devet otrok je bilo pri hiši. Hudo revščino so tolkli, se spominja. K bogatejšim sorodnikom na Krško polje je mama pošiljala otroke na delo, da so se lažje preživeli. Ko je prišla vojna, je njihova hiša postala ena od partizanskih javk, zbiralnice hrane, oblačil, sanitete, tod mimo je vodila kurirska pot. Božiči, Dragani, Lebica, Dol. To so bile štiri partizanske hiše, kamor so se zatekali aktivisti, ki so prihajali čez nemško-italijansko mejo ob Krki. Od tu so jih vodili na Hrvaško, v Belo krajino, v Zumberak. Sprva so pošto in zaupna poročila prenašali starejši, ko pa je zanje postalo prenevarno, so te naloge zaupali mladim in otrokom. 1942. je bilo Franci petnajst let. Suha dolinka je bila tedaj. Še vsa otrok. Ni bila sumljiva, zato so bila njena pota v dolino, v Podbočje in Kostanjevico vse pogostejša. Zdal se poročevalci iz tehnike nad Prušno vasio k Ivšču v staro šolo v Kostanjevico, zdaj v nabiralno akcijo v mine, zdaj k usnarju Glihi po usnje, zdaj k lekarnarici Fonovi. Najbolj se je zamerila, ko je mlinarju Mešuraru, ki je bil menda najbolj »bel«, dejala, da bo zapisala, kdo je dal in kdo ne...

Ko se je 1943. vse bolj grozljivo uveljavljala bela garda, tudi Francka ni več smela

spati doma. Kolikokrat so jo iskali! Največkrat je prespala kar v vinogradu v Strmcu. Za kol se je držala in spala. Če bi jo bili dobili, bi jo razrezali z noži. Tako so grozili domačinu, kadar so prišli.

Neko noč, jeseni 1943, ko si je po dolgih nočeh zunaj vendarle zaželela tople postelje in je bila prepričana, da belih to noč ne bo, je spala doma. V kamri se je stisnila med dva manjša otroke. A so prišli. Z baterijo so osvetlili tri otroške glave na njeni postelji, dve na sosednji. Prepričani so bili, da so to le otroci in da jih ona že ne bi čakala v postelji. Pokonci so vrgli starejšo sestro Ivanko, očeta in mater. Tokrat so se zadovoljili z Ivanko. Ven so jo vlekli in topli, grozili. Očeta so tolkli s puškinimi kopiti. Nič, prav nič ni mogla storiti. Če bi se pokazala, bi jo ubili, kajti le po njej so spraševali. Še bolj kot po bratu Ivanu, ki je bil tudi že v partizanih. Beli niso prenesli da so domači fantje uhajali k partizanom in da so zdaj še dekleta delala za bandite, to je bilo nezaslišano. Primer, kako so se znesli nad Strojino vo Drago in njenimi starši v Pristavi pri Podbočju, je dovolj zgovorno povedal, kaj bodo naredili s katerokoli od njih, če jim le pride v roke. Pri Strojinih so tedaj naredili tak pokol, da so kri in možgani brizgali do stropa... Župnik pa je tedaj izjavil, da bo zdaj njegova duša imela mir...

Tisto noč je bilo najhujše. Potem ni več upala spati doma. Nad domače so se še velikokrat spravili. Takrat, ko so partizani odpeljali s seboj belogardističnega župnika Andreja Zupana iz Podbočja, ki je na prižnici vil roke, da »gorje nam, če pridejo boljše«, in sodeloval s samo črno roko, so se spet spravili nad njene domače. Takrat so v Kostanjevico odvlekli mamo, Ivanko in mlajšo sestro Zofko. Beli so postavili vislice pred ječo in jim kazali, da bodo tu visle, če se bo župniku kaj zgodilo. Res so ga takrat partizani spustili, kajti preveč nedolžnih ljudi bi padlo zaradi njega, toda ne v Kostanjevico. Odslej je maševal v Beli krajini...

Nekaj časa je bila Francka v ilegali na njenem področju, v Bočičevem taborišču na Brezinah nad Prušno vasio, kjer so bile tehnika, partizanska bolnica, skladišče in podobno, pa na položajih od Prušne vasi do

Zumberka in Bušnje vasi v Beli krajini. V kamor se je pač premikal terenski oddelki knjižnice našega znanega karikaturnika Pečarja »Čas brez pravljič« najdemo Francko. Tudi pri njih so se skrivali. Njeni Pečarjevi otroci in mama. Strah so bili to. Že tako je bilo zelo hudo, če se je preganjan, brez doma in strehe nad glavo majhnimi otroki, kot Pečarjeva, pa hujše, če se je preganjal, brez doma in strehe nad glavo. Zima je bila, pozna jesen. Če se je družina skrivala kje po zidanih ponoči so prihajali na seno. Zdal se je zdaj k drugemu. In ljudje so postali kolikor so le mogli.

Maja 1944 je bila Francka dodeljena vensko-hrvatsko partizansko bolnišnico v Buličih. Velika bolnica je bila, saj je bila porazdeljena kar po več Buličih, Dučičih, Radatovičih, Pilatovičih, Zumberak in Belo krajino. Kasneje je dodeljena v štab za kurirko, od tam Sredgori nad Črnomljem v Sredgori nad Črnomljem. V delavniški izpadal šivali za ranjence odeje, rjuhe, bili čevljarji, krojači. Borce in ranjence od tu oskrbovali z vsem potrebnim.

V Buličih je spoznala tudi Miho Pisek, prvoborca, s katerim se je novembra v Sredgori poročila. Partizanska poroka je bila. Se danes hrani orumeneli dokumenti, ga podpisali pomočnik politkomisara brigade NOV in POS Jože Zagorec, poročne priče, Stanislav Pajk, šef sanitetne poročne VII. korpusa, in Florijan Pelko, politkomisar sanitetnih enot. Tudi slika ima. V travnatni rebi sedita oboja v partizanskih uniformah. Potem z njim, ko je Miha šel s partizani v invalidskim zborom v Italijo in so osvoboditvijo vračali skozi vso Dalmacijo Ljubljano.

Prva leta po osvoboditvi sta bili Kostanjevici, pred sedemindvajsetimi leti prišla na Bled. Tri leta bo že, kar je mož. Septembra 1978 so na njihovo Mladju odkrili spominsko ploščo. Vse družini in enemu od Gorjanskih bataljoni je bil ustanovljen v bližini. Na staro so visle rdeče zastave. In prišli so Božičevi, Dragani, Pečarjevi, Lebišči. Krat je bilo na Lebičah lepo kot se nikoli. D. Dolenc

V Podvinu rekordna letina

Sredi tega meseca bodo v nasadu Resje začeli obirati zgodnje, konec meseca pa še zimske sorte jabolk

Podvin – Sadjarji si letos obe-tajo zares dobro letino. Menda v dobrih delu Evrope ni bilo takšne v zadnjih sto letih. Tako tudi v nasadu Resje pri Podvinu pričakujejo rekorden pridelek. Čeprav je nasad letos zaradi obnove nekoliko manjši kot prejšnja leta, bo po prvih ocenah pridelek znašal okrog 700 ton ali 3,5 vagona na hektar. To pa bo največji pridelek v tem nasadu do zdaj.

Lani je bil pridelek v našem nasadu slab, ker ga je prizadela pozeba. Letos je bilo sicer nekaj toče, vendar bo kljub temu pridelek količinsko in kakovostno rekorden. Jabolk količinsko sicer ne bo toliko kot ob prejšnjih dobrih letinah, vendar je nasad zaradi priprave na obnovo manjši, pravi inženir Benedičič.

Kdaj boste začeli obirati in kako bo letos s ceno?

V našem nasadu imamo precej stalnih kupcev, ki se tudi letos zadržujejo za jabolka. Sicer pa priznam, da nas glede na dobro letino tokrat kar malo skrbi, kako bomo prodali jabolka. Z obiranjem grafenštajna smo že začeli. Zgodnje sorte, kot so na primer koksoranžna reneta in zlate parmena, pa bomo začeli obirati sredi tega meseca. Posebej moram poudariti, da smo koksoranžno reneto letos obogatili s kalcijem, tako da bodo jabolka držala tudi čez novo leto. Jonatan bomo začeli obirati okrog 20. septembra, delišes pa proti koncu meseca.

Kako bo s ceno, je sicer težko reči, kolikor vem, skupni dogovor o ceni še ni potrjen. Vendar pa bo po ustaljeni praksi v neposredni prodaji v našem nasadu kilogram jabolk cenejši od dogovorjene cene. Kaže, da bodo jabolka prve kvalitete okrog 15 dinarjev za kilogram, druga pa po 7 do 8 dinarjev.

Nasad nameravate obnoviti?

»Nekaj smo ga že obnovili z novimi sortami, kot je na primer jona-gold, ki je križanec med zlatim dedišesem in jonatanom. To jabolko ima izredno dobro aromo in tudi primerno trajnost. Vendar količinsko še ni v polni rodnosti. Prihodnje leto bomo obnovili še nove površine, vendar težko rečem, s katerimi sortami, ker je marsikaj odvisno od trga in dogovorov. Zelo trpežna vrsta je ajdar, izredno cenen je tudi gloster, ki pa je občutljiv za škrlup.«

Prodaja jabolk v Podvinu se bo torej začela sredi tega meseca. Inženir Benedičič pa je napol v šali, napol zares še dodal: »Letos nas malce skrbi, kako bo pozimi z ogrevanjem zaradi pomanjkanja kurilnega olja. Jaz pa pravim: če bo bolj hladno, bodo pa jabolka v sodobnih kletih dlje držala.«

A. Ž.

Tržič – V avli upravne stavbe tovarne obutve Peko so uredili zanimivo čevljarstvo delavnico. Poimenovali so jo po enem najstarejših tržičkih suštarjev Janezu Mavcu, ki je živel in delal v prvi polovici 18. stoletja. Delavnico, ki so ji rekli »pr' Brašček«, je imel na Ljubeljski cesti, zdaj Koroški, kjer stoji Godnovova hiša. Miniaturni posnetek izdelnika je opremljen z vsem, kar je nekdanje sodilo v delavnico čevljarstva mojstra. – Foto: H. Jelovčan

Za podpisnike prispevek nespremenjen

Kranj – Po lani sprejetem samoupravnem sporazumu o zbiranju sredstev za intervencije v kmetijah in porabi hrane naj bi se letos v kranjski občini zbralo okoli 31 milijonov din. Vsota pa bi bila lahko še več, če bi se podpisnikom sporazuma pridružilo še ostalih 37 delovnih organizacij in skupnosti, v katerih je zaposleno okoli 5 odstotkov vseh zaposlenih v občini. Podpisniki sporazuma plačujejo v sklad sredstva v višini 0,3 odstotka od bruto osebnih dohodkov, iz osebnih dohodkov, iz skupne skupne porabe ali iz rezerv-skladov.

S sprejetjem samoupravnega sporazuma se je kranjska občina pridružila peščici slovenskih občin, ki pred letos sprejetim zakonom o zbiranju in usmerjanju sred-

stev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982–1985 začele zbirati sredstva za dolgoročno zagotavljanje pogojev pridelave hrane. Zato se zdaj v občinah, ki nimajo samoupravnih sporazumov, sprejemajo odloki, prispevne stopnje pa so praviloma povsod višje, kot so po kranjskem samoupravnem sporazumu. Zato se tudi v predlogu odloka, o njem naj bi odločali zbori skupščine občine na septembrski seji, po katerem naj bi v sklad za intervencije v kranjski občini prispevali vsi zaposleni, predlagani višji prispevek kot pa za podpisnike sporazuma in sicer v višini 0,45 odstotka od bruto osebnih dohodkov. Za podpisnike sporazuma pa bi odstotek prispevka v sklad za intervencije v kmetijstvu za sedaj ostal nespremenjen.

Manj nočitev v kampih

Radovljica – V letošnjem prvem polletju je turistične kraje v radovljiški občini obiskalo 122.533 gostov, kar pomeni, da jih je bilo 10,2 odstotka več kot lani v enakem razdobju. Nočitev je bilo 448.542, kar pomeni, da so porasle za 8,3 odstotka.

Med gosti je bilo 70 odstotkov domačih in 30 odstotkov tujih. Število nočitev domačih gostov je poraslo za 13,4 odstotka, število nočitev tujih pa le za 1,3 odstotka.

Manj, kot so pričakovali, je bilo torej tujih gostov. Gostinski delavci pravijo, da na nizek porast vpliva zlasti znatno manj nočitev v kampih, saj je bilo v kampu Šobec za okoli 30 odstotkov nočitev manj, v kampu Zaka pa kar za okoli 50 odstotkov. Poznavalci gibanja »turističnih rek« pravijo, da je kamp Šobec najboljše zrcalo, koliko tujih gostov potuje na Jadran. Torej si lahko pojasnimo vzrok manjšega obiska Šobca.

Gostinstvo radovljiške občine tako v letošnjem prvem polletju ni ustvarilo načrtovanega deviznega priliva. Letni načrt znaša 15,9 milijonov dolarjev, v prvem polletju pa so dosegli 4,3 milijona dolarjev priliva, kar je 27 odstotkov načrta. V primerjavi z lanskim prvim polletjem pa je upadel za 1 odstotek.

Novost iz tržiškega Tika

Tržič – Delavci tržiškega podjetja industrijske kovinske opreme, na kratko Tika, so svoj proizvodni program, ki obsega v glavnem garderobne omare, razširili z novim izdelkom. Na zadnjem gorenjskem sejmu v Kranju so predstavili omaro za prekaševanje in shranjevanje mesa ter drugih živil, ki je namenjena predvsem gospodinjstvom. Novost so kupci dobro sprejeli, kar potrjujejo že številna naročila.

V tržiškem Tiku so se odločili za štiri tipe omar, ki prenesajo od 125 do 450 kilogramov mesa. Omare so izdelane iz kvalitetne jeklene pločevine, znotraj zaščitene s toplotnim izolacijskim, ognjevarnim in nevtralnim premazom, zunaj pa z laki proti oksidaciji pločevine.

Vrata omare so tesnjena. Na njih je vgrajen termometer, ki omogoča nadzorovanje notranje temperature. Zgornji del omare, prekaševalnica, ima nastavljiva obešala za meso in nosilce za police, ki pridejo v poštev pri shranjevanju. Spodaj je kuršče s predalom, nad kurščem pa pregrada s šamotnim obokom za vzdrževanje enakomerne toplote in pravilno razporeditev dima. Spodnji del omare ima tudi rege za vstop zraka, zaščitene z mrežico proti mrčesu, v pokrovu omare pa je standardna odprtina za priključek na dimnik.

Najprimernejši prostor za postavitev omare je čista, neogrevana klet. Kuršče oziroma predal se napolni do treh četrtin s suhim žaganjem, najboljšje je žaganje zrelih listavcev, nanj pa pride lopatica žerjavice, kar daje dovolj dima.

Meso in mesni izdelki se dimijo od nekaj dni do več tednov, odvisno od velikosti in kvalitete kosov. Temperatura dimljenja je od 15 do 25 stopinj Celzija.

H. J.

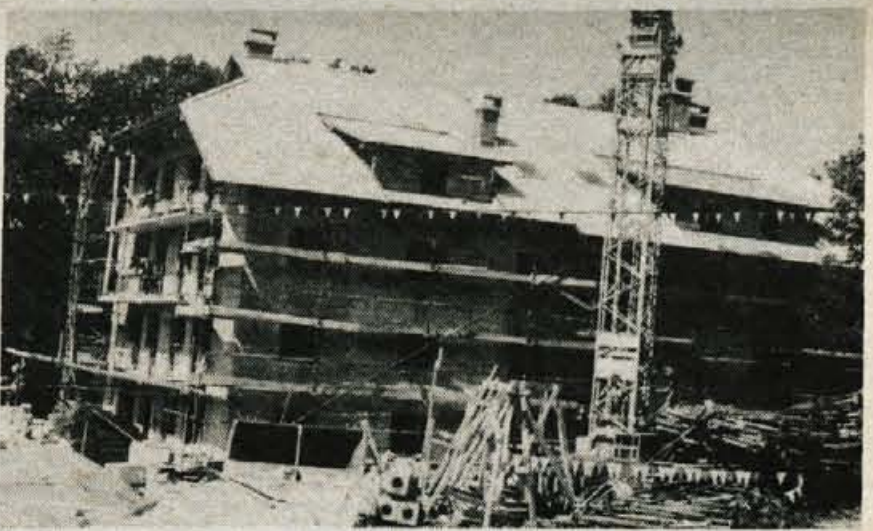
Kranj – V petek, 3. septembra, je bila v avli Temeljne sodišča v Kranju slovesnost, na kateri je dr. Joža Vilfan odkril spominsko ploščo dr. Juletu Gabrovšku, odvetniku, revolucionarju, sekretarju mestnega komiteja KPS Kranj. V razmeroma kratkem življenju se je izkazal s svojim političnim delom, zato je občinska konferenca ZKS Kranj sklenila, da mu v Kranju, kjer je tudi kot pravnik deloval v letih 1939 in 1940, postavi obeležje in sicer prav na dan, ko slovensko sodstvo praznuje svoj praznik. – Foto: L. M.

Osebni dohodki preskočili dogovor

Kranj – Ob polletnih obračunih se je v kranjski občini pojavilo med kršitelji družbenega dogovora o razporejanju dohodka 20 delovnih organizacij v gospodarstvu, 8 pa jih je iz negospodarstva. Čeprav je kranjski izvršni svet, ko je obravnaval vse delovne organizacije, ki so v prvih šestih mesecih izplačale bruto osebne dohodke nad določili dogovora, ostro pozval, da do konca leta uskladijo rast osebnih dohodkov z dohodkom, pa je ob tem vendarle lahko ugotavljal, da do večjih kršitev ne prihaja. Večina delovnih organizacij se je namreč znašla na listi kršiteljev iz opravičljivih razlogov, saj so nekatere zaradi investicij v preteklem obdobju letos zaposlile več delavcev, to pa je pomenilo seveda povečanje mase osebnih dohodkov, pojavljala so se večja nihanja v dohodku in vse to je vplivalo na nedovoljeno razmerje mase osebnih dohodkov glede na dohodek. V celoti je gospodarstvo kranjske občine doseglo za 32,6 odstotka višji dohodek, sredstva za bruto osebne dohodke pa so se povečala za 32,7 odstotka. Po določilih družbenega dogovora bi sredstva,

razporejena za osebne dohodke, glede na rast primerljivega dohodka lahko porasla za 26,7 odstotka, če pa upoštevamo še ustvarjeni devizni prihodek, pa za 36 odstotkov.

Kranjski izvršni svet je zato pozval vse kršitelje – delovne organizacije, da do konca leta uskladijo rast osebnih dohodkov z rastjo dohodka. Večina to niti ne bo težko, vsaj po dosedanjih izkušnjah iz lani in predlani, saj se kot večkratni kršitelji ponavljajo le redki. Pozivu se bo pridružil tudi družbeni pravobranilec, o kršitvah družbenega dogovora pa je razpravljati tudi koordinacijski odbor za stabilizacijo pri občinski konferenci SZDL Kranj. Verjetno pa se bo že ob tritrtletnih periodičnih obračunih pokazalo, če se bo trend upadanja osebnih dohodkov še nadaljeval, da usklajevanje niti ne bo potrebno. Vendar pa se sankcijam ne bodo mogli izogniti v tistih skupnostih skupnih služb, kjer so razporedili za osebne dohodke več sredstev, kot bi lahko, medtem ko je sicer vsa delovna organizacija spoštovala določila družbenega dogovora.

Posavec – Gradbena dela na stanovanjskem bloku na Posavcu bodo kmalu pri kraju. V bloku bo 24 stanovanj, vanje pa se bodo naselili pretežno delavci, zaposleni v otoški Iskri. Ta delovna organizacija je prispevala svoj denarni delež h gradnji. – Foto: D. Ž.

Nov dosežek Iskrine telefonije

V TOZD Telefonski elementi in aparati kranjske Iskre Telematike je pred dnevi stekla serijska proizvodnja novega elektronskega telefonskega aparata ETA 80. Iskra od tega izdelka veliko pričakuje, saj je vzbudil veliko zanimanje na tujem in domačem trgu.

Telefonski aparat ETA 80, ki so ga razvili strokovnjaki Iskre, se bistveno razlikuje od vseh dosedanjih, zlasti kar zadeva oblikovne in konstrukcijske dosežke, pa tudi elektroakustične lastnosti. Oblika ETA 80 je bila nagajena na Bienalu industrijskega oblikovanja v Ljubljani in na sejmu v Hannoveru. Z uvedbo aktivnih elektronskih komponent je elektroakustični del tega telefonskega aparata izdelan tako, da sta sprejem in oddaja skoraj neodvisna od oddaljenosti aparata od telefonske centrale. Klasični

ogleni mikrofoni je v ETA 80 zamenjal nov elektrodinamični mikrofoni, ki s časom ne spreminja tehničnih lastnosti, je klimatsko manj občutljiv, pogovor pa je bistveno manj popačen.

Opisani telefonski aparat bo postal vodilni izdelek v proizvodnji TOZD Telefonski elementi in aparati. Poleg tega bodo obdržali še proizvodnjo telefonskih aparatov ETA 30, medtem ko bodo ostale iz dosedanjega obsežnega programa izdelovali v manjših količinah. Zorenje proizvodnega programa oziroma naravnost na proizvodnjo najbolj akumulativnih in izvozno naravnanih izdelkov bo nedvomno prispevala k boljšim poslovnim rezultatom. Letos nameravajo izdelati 50.000 aparatov ETA 80, v plan za leto 1983 pa so jih zapisali 216.000. To je vsekakor lepa številka!

V redni proizvodnji je trenutno izvedba ETA 80 s številčnikom. Izvedba ETA 85 s tastaturo bodo začeli izdelovati prihodnje leto. Naslednja generacija telefonskih aparatov v tej obliki se bo imenovala ETA 80 in bo vsebovala monolitno elektroakustično in pozivno vezje. Strokovnjaki iz TOZD TEA predvidevajo, da bo ta izdelek razvit in pripravljen za proizvodnjo še do konca letošnjega leta.

Kazimir Mohar

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ

Štipendije iz združenih sredstev

V preteklem letu je bilo na Gorenjskem blizu 4800 študentov, od tega več kot 300 kadrovskih, dobra tretjina pa je imela štipendijo iz združenih sredstev. Vloge za štipendije iz združenih sredstev in za razlike h kadrovskim štipendijam so se zbirale do 5. septembra. Vse prošle seveda najbolj zanima izid. Mnogi so slišali, da bo letos politika podeljevanja štipendij zelo »trda«, ne vedo pa natančno, kaj to pomeni. Zato nekaj o novostih letošnjega razpisa ter sklepih, ki so jih junija sprejele skupščine občinskih skupnosti za zaposlovanje v gorenjskih občinah.

Za štipendije iz združenih sredstev in razlike h kadrovskim štipendijam so lahko zaprosili kandidati, pri katerih mesečni dohodek na družinskega člana lani ni presegel 6272 din. Seveda pa se je moral poprej kan-

spodletelo ali pa sploh ni bila razpisana, se je lahko prijavil za štipendijo iz združenih sredstev.

Letos je pri štipendijah iz združenih sredstev še nekaj novosti. Skupščina za štipendiranje na ravni republike je namreč sprejela seznam suficitarnih poklicev za vse slovenske občine. V seznamu so poklici: avtomehanik, kemijski laborant, krojač, frizer, prodajalec (na III. in IV. zahtevnostni stopnji), vzgojitelj, kemijski tehnik, gradbeni tehnik, medicinska sestra in likovni tehnik (na V. zahtevnostni stopnji), predmetni učitelji angleščine, biologije, zemljepisa, zgodovine, specialni pedagog, socialni delavec, višji zdravstveni tehnik in višji upravni delavec (na VI. zahtevnostni stopnji) ter profesor angleščine, dipl. biolog, geograf, umetniški zgodovinar, psiholog, sociolog, pedagog, politolog, novinar, likovni umetnik ter dipl. ing. arhitekture (na VII. zaht. stopnji). K temu seznamu je po sklepu skupščin za gorenjske občine dodan še program poslovno-finančne dejavnosti (poslovni manipulant in ekonomski tehnik) ter administrativne dejavnosti (administrativni manipulant, administrator in upravni tehnik).

Kaj to pomeni? Vloge novih prosilcev, ki se izobražujejo oziroma se bodo izobraževali za omenjene poklice (programe, smeri), se seveda sprejemajo, vendar pa se bo o podelitvi sklepalo za vsak primer posebej. Prednost bodo imeli učenci in študenti, ki imajo boljši učni uspeh in so v slabšem socialno-ekonomskem položaju, prisilci iz delavskih in kmečkih družin, upoštevana pa bodo tudi njihova nagnjenosti in sposobnosti za izbrano izobraževanje.

Vsekakor bo sito pri izbiri letos gostejše kot prejšnja leta, razen tega pa so skupščine sprejele kopico konkretnih določil, s katerimi se bo poostriilo in poenotilo izterjevanje izplačanih štipendij za vse, ki niso izpolnili pogodbenih obveznosti.

Franc Belčič

Mladi na lovu za lahkim zaslužkom

Navadno dijak ali študent pride na mladinski servis z željo po hitrem in lahkem zaslužku. Za nekaj tisočakov poletnega zaslužka pa je treba krepko poprijeti, ugotavljajo mladi, ki so prišli do dela.

Solo in vsakodnevno preživljanje dijakom in študentom že zagotovo starši, kar pa zadeva konjičke, počitnice ali kak dodaten dinar za kavo ali vrček piva s prijatelji si morajo denar priskrbeti sami. Stipendija običajno zadostuje le za vožnjo, knjige in sendvič med odmorom, zato si mladi številne želje tešijo z občasnimi deli prek mladinskega servisa.

Srednješolci, ki so najpogostejši na kranjski »borzi dela«, mladinskemu servisu, so za to poletje že opravili, več pa je med iskalci počitniškega dela študentov. Resda se ne prerivajo v vrstah, toda med deseto in dvanajsto uro si kar naprej podajajo kljuko. Kakega starega znanca, ki kislega obraza lista po »knjigi ponudbe«, zlepa ne zadovolji paleta del, še manj pa zaslužek. Kaj vse je za september najti v knjigi? Delovne organizacije, ki pošiljajo svoje delavce na dopust, so potrebovale mlado delovno silo pretežno julija in avgusta, vendar jim tudi v ostalih mesecih ne zapirajo vrat. Včasih je ponudba tovarnih dosti večja od povpraševanja šolarjev, čeprav gospodarska situacija sili tovarne v racionalnejše izkoriščanje lastnih rezerv. Septembra še vedno vabijo na delo v proizvodnjo, za čiščenje prostorov, v skladišča, dobi pa se tudi kako delo le za dan ali dva. Najbolj povprašujejo večje delovne organizacije: Sava, Gorenjski tisk, Živila. Ponudnik dela v knjigi obljublja tudi dostojen zaslužek: od 50 do največ 130 dinarjev na uro, največ del pa vrednotijo med 70 in 80 dinarji za uro. Tistim, ki ne vihajo nosu nad fizičnim delom in ki se ne žele ravno obogatiti s počitniškim delom, jim slednjega ni težko najti.

Včasih je bila ponudba mladinskega servisa pestrejša, na razpolago je bilo več zanimivih, privlačnih del, ki niso terjala velikih naporov. Kakih težavskih del sicer tudi danes ne ponujajo, če jih pa že, so tudi dobro plačana. Danes ponudbo povečini predstavljajo fizična dela. Le-ta poleg zaslužka nudijo še nekaj več: spoznanje o vrednosti dela, tovarstvo v kolektivu in zadoščenje ob zaslužku, pridobljenem z resnim prizadevanjem.

Da bi se o tem prepričali, smo se oglasili v Oljariji kranjskega KZK, s katero mladinski servis sodeluje že od začetka. Oljarija je v avgustu zaposlila 14 dijakov in študentov in med njimi smo si poiskali sogovornike.

Jasna Kobal, študentka prava: »Z enomesečnim delom v Oljariji si služim denar za študij. V proizvodnji doslej še nisem delala, zato je to zame svojevrsna izkušnja. Nekajkrat sem delala v zavarovalnici v pisarni, a tam delo ni tako zanimivo kot tu. Tudi zaslužek je bil bistveno manjši. V proizvodnji je delo

težje, za tekoči trak moraš imeti kar precejšnjo kondicijo. Delavci nas študente in dijake sprejmejo kot sebi enake, če seveda delamo kot oni. Sicer pa v proizvodnji ni moč »zabušavati«. Pričakujem, da bom zaslužila kakih 9.000 dinarjev, ki jih bom porabila za obleko, knjige, za kako kavo med študijem ...»

Livij Kocina, študent medicine ...

»Potreboval sem denar, pa sem se zaposlil prek mladinskega servisa. Delam v polnilnici, kjer delo sicer ni težko, vendar sem potreboval nekaj dni, da sem se navadil. Do fizičnega dela prej nisem imel pravega odnosa, zdaj, ko sem ga spoznal, je povsem drugače. Tudi solidarnost med delavci me je tu prevzela. Pričakujem, da bom zaslužil kakih 7.000 dinarjev in to bo resnično pošteno prislužen denar.«

Milan Rebolj:

»Končal sem osmi razred in zdaj se bom šel učiti za avtomehanika. Tokrat prvič delam v proizvodnji, vendar se nisem težko privadil. Pri svojem bodočem delu bom moral fizično

Igor Perne, študent elektrotehnike: »Isčem kakšno delo za mesec dni, ni važno, kakšno. Motiv mi je predvsem zaslužek. Bliža se tudi začetek študijskega leta, zato bo delo v proizvodnji nekakšna premostitev po brezdelnih počitnicah.«

delati in prav je, da se naučim. V polnilnici nas dela devet. Sem in tja imamo odmore, a ko se dela, se resnično trdo dela. Mislim, da si bom poleg denarja tu pridobil tudi spoštovanje do dela.«

Mladi imajo kajpak tudi mentorja, ki poskrbi za njihovo varnost, jih razporedi na delovna mesta in jim odmerja delovni čas. Mladi sicer pridno delajo, pravi mentor, toda z njimi je včasih težko. Proizvodnje in fizičnega dela niso vajeni, gre jim le za hiter zaslužek. Tudi delovne discipline jim manjka, česar jim tudi ni zameriti, saj prvih 14 dni delo spoznavajo, prihodnjih 14 pa čakajo, kdaj bodo zaključili. Zaslužijo dobro, delovna organizacija pa jim razen tega daje tudi malico. Kar zadeva ekonomsko korist, jo od dijakov in študentov na delu ni veliko. Saj jim tudi ne gre zanj, temveč zgolj za kritje trenutnih proizvodnih potreb.

D. Z. Zlebir

Dijaške postelje samevajo

Usmerjeno izobraževanje je naravno tako, da šola kadre, ki so domačemu (regionalnemu ali še ožje občinskemu) gospodarstvu dolgoročno potrebni. Prav zato je prvi letnik šolal pretežno domačo mladež. Morda v tem tiči vzrok za slabšo zasedenost dijaških domov, morda v dokajšnji ceni oskrbovalnic, morda še v čem drugem.

Da bi prišli problemu, ki dijaške domove tare zadnja leta, do dna, smo v štirih gorenjskih dijaških domovih povprašali, kako je z njihovo zasedenostjo, kakšne so cene, kako je bilo lani in kako nameravajo letos zapolniti morebitne proste zmogljivosti.

Cena dijaških domov ostaja lanska. Kakih velikih astronomskih zneskov ne dosega, zaradi česar domovi tudi ne morejo poslovati po ekonomski ceni, temveč so že leta daleč izpod nje, tudi kadar so bili napolnjeni do zadnjega kotička. V kranjskem dijaškem domu velja mesec dni popolne oskrbe dijaka 3750 dinarjev, v jeseniškem domu Želarskega izobraževalnega centra 3960 dinarjev, v Škofji Loki 3840 dinarjev, v blejskem domu za učence gostinskega šolskega centra pa 3700 dinarjev. Zgolj s stipendijo dijaki torej ne zmorejo stroškov mesečnega bivanja, saj stipendije znašajo nekako 3000 dinarjev, oskrbovalnine v domovih pa jih presegajo za kak

tisočak. Še vedno pa so dijaški domovi poceni, če jih primerjamo s skokovito rasto cen. Hrana se je na primer podražila za 60 odstotkov, meso kar za 70 odstotkov. Zategadelj imajo domovi že od lani vlogo po povišanju pri skupnosti za cene. Predlagajo, da bi letošnja cena bivanja v domovih znašala 4500 dinarjev.

Od štirih gorenjskih dijaških domov, v katerih smo iskali informacijo o zasedenosti, je do kraja poln le kranjski. Konec avgusta je bilo prijavljenih že 513 kandidatov, nekaj prostora pa hranijo še za študente. Dom ima sicer 477 ležišč. Letos oktobra pričakujejo, da bo zgrajen tudi študentski dom na Zlatem polju. Študentje poslej ne bodo več gostovali v dijaškem domu in slednji bo lahko sprejel več srednješolcev.

Jeseniški dom pri ZIC ima letos le 4 prijave, kar je pripisati predvsem dejstvu, da se šolajo pretežno domači učenci. Že lani je v domu stanovalo le devet dijakov, tudi predlanskim ni bilo kaj dosti bolje. Da pa 120 ležišč ne bi bilo praznih, so jih napolnili z delavci, ki prihajajo na Jesenice po terenskih delih.

V škofjeloškem dijaškem domu pri Solskem centru Borisa Zihlerja je do zdaj 93 prijav. Med dijaki, ki bodo prebivali v domu, prevladujejo zlasti učenci lesarske šole, nekaj jih je tudi iz kovinarske, redkejši so gimnazijci.

Že lani ni bilo zasedenih vseh 240 postelj, letoš pa pričakujejo, da bodo še manj. Ker je prostora ves čas dovolj, prijavi niso omejili z roki. Doslej so se bolj prijavljali dijaki prvih in drugih letnikov, tretji pa so že bolj domači in jih pričakujejo nazadnje. Upajo, da bodo do začetka šolskega leta napolnili kakih 220 ležišč.

Na Bledu v domu gostinskega šolskega centra je le 55 ležišč. Lani ni ostalo veliko prostih, letos pa je prijav le 30. Tudi tu se ponavlja praksa, kakršne so vajeni v Škofji Loki — dijaki tretjih letnikov se prijavljajo zadnje dni. Usmerjeno izobraževanje je tudi tu (kot v jeseniškem ZIC) spremenilo strukturo dijakov. Prvi letnik zastopajo pretežno domačini in dijaki slovenskih občin, v višjih pa so tudi iz drugih republik. V prvem letniku usmerjenega izobraževanja dobijo dijaki stipendije v znesku 3250 dinarjev, višji letniki pa še vedno »vajejske nagrade« od delovnih organizacij, ki jih šolajo. Delovne organizacije jim tudi poravnajo vse stroške internata, poleg tega pa dobivajo učenci še 2000 dinarjev gotovine.

Dijaški domovi, ki niso do kraja zasedeni torej še upajo na pozne prijave, ki bodo morda napolnile prazna ležišča. Če jih ne bodo, bodo prisiljeni med letom pretehtati vzroke in najti rešitve.

D. Z. Zlebir

Lačni srednješolci

Kranj — S preobrazbo srednjega šolstva nismo postavili novih, kvalitetnejših vsebinskih ciljev, pač pa ob enem želimo ustvariti boljše pogoje za njihovo uresničitev. Ti pogoji pa so zelo odvisni od denarja. Že nekaj časa ugotavljamo, da varčevanje v skupni proračun ne daje dovolj možnosti za povečanje srednješolskega prostora, ureditev sodobnih učilnic, delavnic in raznih učnih pripomočkov, katerimi bi praktično dopolnili teoretični del pouka in ga dvignili na kvalitetnejšo raven.

Da so srednje šole v preteklih letih precej zaostale za osnovne ne dokazujejo le večinoma stari in pretesni prostori. Šolske malice, sicer le drobec v sklopu celotnega življenja in dela šole, a za razvoj in uspešnost učencev zelo pomembne.

Že lani smo z anketo po kranjskih srednjih šolah ugotavljali, povsod učenci nimajo organizirane šolske prehrane oziroma da je le preskromna za zahteve odraslega organizma. Vse stroške malice pokrivi učenci oziroma starši, republiška izobraževalna skupnost primakne niti dinarja, zato velja, da je za malo denarja tudi »muzike«; običajno kruh z namazom in skodelico toplega čaja ali kave.

V prvih dneh novega šolskega leta pa niti tako skromnih obredov še ni povsod. Kranjski gimnazijci, na primer, so se morali med glavnim odmorom zapoditi proti Globusu ali kateri drugi bližnji trgovini, drag sendvič, če niso hoteli ostati vse dopoldne lačni. Vrsta čakajočih bila dolga in do zvonjenja so nekateri komaj uspeli zagristi v kruh.

Očitno je torej, da v procesu preobrazbe srednjega šolstva, k malice, žal, pozablja, še marsikaj šepa tudi po organizacijski pripravi malice, kakršnekoli že so, res ne zahteva posebnih naporov, da bi bila pravočasna. V osnovnih šolah si podobnih spodbud privoščijo ...

Sploh bi o vprašanju prehrane v srednjem izobraževanju morali spregovoriti širše, v občinskih ali posebnih in nato v republiški izobraževalni skupnosti. Čeprav izobraževanje v srednjih šolah učence ni obvezno, jih je malo, ki se po osnovni šoli takoj zapodijo v delo. Zato bi bilo prav, da bi k ceni šolske malice vsaj nekaj prispevala družba, s čimer bi dobila tudi pravico, da od šol zahteva organiziranje in šolske prehrane. Tako pa je ta odvisna predvsem od možnosti dobre volje šolskih delavcev, ki se bremena kljub pritiskom učencev staršev kar se da otepajo.

H. Jelenc

Osebnost, dozorela v trpljenju

Invalid Franc Dolinar iz Gorenje vasi je že poldrugo desetletje priklenjen na posteljo — Čeprav trdi, da je njegova telesna razkrila tudi mnogo duševne pomanjkljivosti, je skozi ljenjsko stisko dozorel v duševno zrelo in veliko osebnost.

Gorenja vas — Zaradi šibkega srca je Franc Dolinar že 14 let priklenjen na posteljo. Govorjenje, pisanje, branje, vse to ga utrjuje in mu krati moči, zato je v teh letih užil kaj malo veselja. K njegovim postelji zaidejo, redki obiskovalci. Franc večji del dneva prebije v družbi z materjo, ki mu s prešerno vedrino vpliva voljo do življenja. Franc sam namreč ni posebno vesele narave ali optimist. Takole je zapisal:

»Bolezen ali druga stiska pride v trpljenje višje stopnje, ko človekova preteklost zruši majniško občutje. Trpljenje je neusmiljen test človeka: razgali te pred samim seboj in pred drugimi, šele v dotiku bitnih korenin spoznaš, kako težko je biti človek, srečno bitje. Mene je življenje tako utrudilo, da se pri najbolj volji ne morem še bolj krotiti in ustreči sebi ali pričakovanjem okolice. V očitnem nasprotju med hotenji in nemočjo začutiš svojo manjvrednost ob družbeni obsodbi ali izločitvi. V primeru torej, ko nimaš niti približno takih možnosti kot drugi, imaš pa skaljeno prihodnost, potrebuješ za ohranitev življenja dobro mero odgovornosti z občutkom dolžnosti, ki potem v podzavesti sproži obrambo proti samouničenju. Le tako zmoreš dejanja, ki se ti upirajo, ker nujno spravljaš v zadrego tudi druge, ki te zaradi čudovite in tragične narave ne morejo razumeti.«

Kljub svojemu majhnemu svetu je Franc razgledan, bister in globoko človeški, živi primer izkoračevanja ne klone, čeprav ga telo izdaja. Ko je spoznal, da se mora sprijazniti z življenjem, kakršnega živi, ga je skušal na vse načine obogatiti. Branje ga utrjuje, pa vendar seže po Trstenjaku, Dostojevskem, avtorjih, ki razmišljajo kot on o medčloveških odnosih, ki se poglobljajo v človeško osebnost. Ta razmišljanja, ki jih

tudi sam oblikuje v besedah, mu pomagajo živeti, se skozi mučni vsakdan. Nenehno se spoznanj o človeku, o sebi, izdaja tudi besedilo, ki ga je zapisal:

»Meni se zdi prečudovito, človek poskuša v vsaki najti pozitivno, ki ga dviga, daje življenje. Življenje, mi je bilo vsiljeno z boleznimi upira, zato vedno iščem vrednote, srečo, naše dejanje je življenjsko, sla po življenju, v kateri vsak prizadeva biti srečno bitje.«

Včasih mu kateri od obiskovalcev, ki ga obiščejo, očitno, da ima premalo volje, ljenja. Ne vstaja iz postelje, k oknu, sprejema le redke valce, ki so mu blizu ... Po čuti v sebi veliko odgovornosti do sebe kot do drugih. O tem dejstvo, da si dopisuje z prijatelji in vselej, ko dobi skuša nanj odgovoriti, če mu ne dopuščajo. Franc ima pač drugačen svet, način samopotrjevanja kot mu skušajo z nasveti vsiljati tujega. Franc ceni njihovo dobrotamernost, vendar bo tako kot mu velja njegova. Takole pravi: »Dober ne kot sneg. Cim rahle globlje prodre in dlje traja.«

Skozi kratek zapis, ki je razgovor s Francem in njegovih številnih razmišljanj, je težko videti v človeku, ki je tako zrelo in veliko osebnost. Njegov način življenja, stvovanje, razmišljanje, tajanstvenost, ki skriva njegovega duhovno bogato izpričujejo, da je osebnost kalila v trpljenju in stiski, zato ga mnogi ne razumejo, poznajo le površno, ne poznajo poti v skrivnostne notranjega življenja ...

D. S.

Prešernovo gledališče za najmlajše

Poseben poudarek gledališke ponudbe za najmlajše gledalce Prešernovega gledališča – Razpis lutkovnega in mladinskega abonmaja – Skupen projekt s Kulturnim domom Ivana Cankarja

Prešernovo gledališče velik del svojega programa nameni tudi mladini in najmlajšim gledalcem. Pri izboru in izvedbi del želi kranjsko gledališče v prihodnje še okrepiti visoko zastavljeno raven preteklih gledaliških dogodkov. Že pred leti je začelo z vpisom »skrcenega« abonmaja za osnovne in srednje šole. Del tega programa je posebej realiziran, del programa pa se opre na tiste predstave iz abonmajskega ciklusa predstav za odrasle, ki so lahko zanimive tudi za otroke in mladino.

V nastopajoči sezoni pripravljajo v Kranju izbor iz sodobne slovenske poezije za otroke, ki ga bodo pripravili z vsemi atrakcijami gledališke govorice. »CENCACI«, tako se imenuje gledališka predstava, ponuja možnost izvirnega in nevsakdanjega gledališkega dogodka, ki bo zazivel v tistih okoljih, kjer se mladi

in otroci zbirajo, kjer živijo. Predstave bodo torej na otroških igriščih, v telovadnicah, travnikih, vrtcih, povsod tam, kjer se bo razlegalo otroško vsakodnevno čebljanje. Predstave gledališče namenoma ne pripravljajo za klasično gledališko dvorano, pač pa iz tradicije potujočih komedijantov preteklosti, ki so se selili iz kraja v kraj ter razveseljevali občinstvo. »Cencaci« so gotovo nov poizkus kranjskega gledališča v iskanju novih gledaliških poti do gledalca ter do novega in svežega gledališkega izraza. Predstavo pripravljajo režiser Lojze Domanjko.

Kot vsako leto se bo noveletnemu rajanju pridružilo s svojimi uprizoritvami tudi kranjsko gledališče. Na prvem mestu gotovo velja poudariti novo uprizoritev slovenskega dramskega besedila za otroke: ZADNJE SANKE DEDKA MRAZA Alenke Bole-Vrabc. Že sam naslov nakazuje čas in prostor gledališkega do-

godka, ki bo z živahno zgodbijo navihanih junakov in junakinj razveseljeval najmlajše.

Med lutkovnimi predstavami, ki bodo gledališko utemeljene v značilni »maniri« kranjskih lutkovnih predstav (živi igralec in lutka), lahko z zanimanjem pričakujemo prazgodbo slovenske novitete Alenke Goljevšček ČUDEŽNI KAMEN. V napeti in humorno zasnovani zgodbi mladih junakov našega časa se prepletajo iskanje neznanega, slo po odkrivanju, pravljica in resničnost. Usmeritev kranjskega gledališča, to je igranje krstnih uprizoritev, se bo tokrat, enako kot prejšnja leta pri predstavah za odrasle, zrcalila tudi v lutkovni uprizoritvi. Skrb za lutkovni del repertoarja Prešernovega gledališča postaja iz leta v leto večja, kar se odraža pri sami izvedbi ter kasnejši gostovalni politiki. Že v septembru in kasneje v novembru bo kranjsko gledališče svojo lutkovno produkcijo predstavilo ljubljanskemu občinstvu. Najprej v Lutkovnem gledališču Ljubljana in kasneje v Kulturnem domu I. Cankarja.

Prav tako bo v kranjskem gledališču ponovno zaživela zanimiva in živahna uprizoritev S. Makarovič-V. Roosa KOSOVIRJA NA LE-TECI ZLICI, ki je pred leti razveseljevala najmlajše. Tokrat bo predstava prenovljena in prepričani smo lahko, da v zadovoljstvo mladih gledalcev.

Ob domačih predstavah bodo v kranjskem gledališču gostovali drugi slovenski gledališki ansambli s uprizoritvami za mladino in otroke.

Ob tem programu pa se gledališče dogovarja s Cankarjevim domom iz Ljubljane za skupno lutkovno uprizoritev na temo Jurčičevega Krjavlj. Upamo, da bodo dogovori plodni in da se nam kljub finančnim stiskam v kulturi obeta celo predstava več.

V okviru mladinskega abonmaja, ki se vpisuje v sodelovanju s šolskimi kolektivi, ponuja kranjsko gledališče štiri predstave za 60,00 din ter preko lutkovnega abonmaja tri lutkovne predstave za 30,00. Ob primerjavi z drugimi gledališči so cene kranjskega gledališča minimalne in omogočajo vsakomur obisk v repertoarno rezervo pa je vključena lutkovna uprizoritev Carobnega pisalnega strojčka Smiljana Rozmana, ki smeši nasilje, vojskovanje ter oblastništvo odraslih.

V nastopajoči sezoni pričakuje kranjsko gledališče ob svoji pestri ponudbi polne in zadovoljne dvorane.

M. L.

Janez z majol'ko v Vrbi

Vrba – Dvojezični lepaki so v znanem turističnem središču ob Vrbskem jezeru vabili na folklorni večer, ki ga je v soboto 25. avgusta, priredilo slovensko prosvetno društvo »Drabosnjak« s Kostanj na Koroškem. Nemško govorečim gostom je bil namenjen tudi programski listič, na katerem je pisalo: »... Več kot 1.400 let živijo na Koroškem drug ob drugem ljudje, ki govorijo različna jezika, nemško in slovensko. Med zgodovinskim razvojem pa je bil slovensko govoreči del dežele potisnjen vedno bolj nazaj, da ga danes zaznamo le tu in tam. Če odprtih src in pozornih čutov hodite po jugu te dežele, na vsakem koraku srečate stvaritve ljudske kulture, ki je zrasla na tleh narodne manjšine in pomeni resnično bogatitev naše lepe Koroške. Da bi si o tem ustvarili lastno podobo, vas prisrčno vabimo, da obiščete našo kulturno prireditel. Naj vam polepša dopust in obenem približa manj znano Koroško.«

In dopustniki so prišli. V dvorani jih je bila dobra tretjina, dve tretjini pa je bilo koroških Slovencev. Slovensko pesem sta občinstvu predstavila ansambel »Drava« iz Borovlj in ubrani oktet SPD Svoboda iz Loge vasi, ljudske plesne pa gorenjski gost večera, DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega s pionirsko in odraslo folklorno skupino. Plesalci so navdušili sprva radovedno, na koncu pa pošteno ogreto občinstvo. Z dvojezično, izčrpno konferanso pa so hoteli čim boljše predstavitel delček iz zakladnice našega narodnega blaga. Med tovariškimi pogovorom z gostitelji s Kostanj pa so se dogovorili za še plodnejše kulturno sodelovanje.

abv

Knjižnice

S septembrom so knjižnice kranjske Osrednje knjižnice spet odprte po že ustaljenem času.

V Kranju je pionirski oddelk v Delavskem domu odprt vsak dan od 8. ure do 18.30, razen srede, ko je odprt od 12. ure do 18.30, in sode, ko je odprt od 8. do 12. ure. Oddelk za izposojno odraslim bralcem v Delavskem domu je odprt vsak dan od 7.30 do 19. ure, razen srede, ko je odprt od 10.30 do 19. ure, in sode, ko je odprt od 7.30 do 13.30. Študijski oddelk v Tavčarjevi ulici 41 je odprt vsak dan od 8. do 19. ure,

razen srede, ko je odprt od 10.30 do 19. ure, in sode, ko je odprt od 8. do 13. ure. Citalnice so odprte vsak dan od 7. do 20. ure, razen srede, ko so odprte od 10.30 do 20. ure, in sode, ko so odprte od 7. do 14. ure.

Podružnične knjižnice so odprte dvakrat na teden: v Naklem ob ponedeljkah in sodeh od 14. do 19. ure, v Predvoru ob torkih in petkih od 14. do 19. ure, v Senčurju ob četrkih od 14. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 13. ure, v Strazišču ob torkih in petkih od 15. do 19. ure.

7. srečanje mladih vokalnih skupin Slovenije

Radio Titovo Velenje, organizacijska enota Centra za informiranje, propagando in založništvo Velenje, bo pripravil 22. oktobra 1982 v domu kulture v Titovem Velenju 7. srečanje mladih vokalnih skupin Slovenije. Pokrovitelj srečanja bo občinski svet zveze sindikatov Slovenije Velenje.

Udeleženci 7. srečanja bodo male vokalne skupine iz SR Slovenije (v sestavi od 3 do 7 pevcev, dovoljena je spremljava z ljudskim instrumentom). Poleg skladb, ki jih bodo skupine predlagale za nastop, bodo vsi sodelujoči ob zaključku srečanja zapeli Pesem XIV. divizije Karla Destovnika-Kajuha in Sveta Marolta-Spika v priredbi Radovana Gobca.

Prijave za sodelovanje na 7. srečanju mladih vokalnih skupin Slo-

venije je treba poslati najpozneje do 27. septembra 1982 na naslov: Radio Titovo Velenje, 63320 Titovo Velenje, Foitova 10, poštni predal 89. Hkrati s prijavo morajo skupine poslati naslove 6 skladb, s katerimi se želijo predstaviti v Titovem Velenju, in sicer po vrstnem redu, ki ga sami predlagajo. Organizatorji bodo veseli, če bo med predlaganimi skladbami tudi pesem z območja, s katerega prihaja skupina. Dobrodošle bodo tudi izvirne partizanske pesmi. Posebna žirija bo izbrala 3 skladbe, s katerimi bo skupina nastopila na srečanju.

Male vokalne skupine, ki se bodo prijavile za nastop na 7. srečanju 22. oktobra v Titovem Velenju, bo obiskala posebna strokovna žirija in se udeležila njihove vaje.

Novi razstavi

Kranj, Škofja Loka – V mali galeriji Mestne hiše v Kranju so v petek, 3. septembra, odprli razstavo figuralnih kompozicij slikarja Tomaža Železnika, rojenega leta 1938 na Jesenicah. Svojo slikarsko pot je začel že v otroštvu. V gimnazijskih letih je bil član Dolkina in obiskoval razne risarske tečaje. Na ljubljanski univerzi je diplomiral iz arhitekture in danes opravlja projektantski poklic, v zadnjem času pa poleg raziskovalnega dela angažirano slikar. Njegove figuralne kompozicije, s katerimi se predstavlja na razstavi, predstavljajo strnjeno podobo da-

našnjega in nekaj tudi obetajočo vizijo jutrišnjega dne.

V Škofji Loki pa bodo v galeriji na loškem gradu jutri, 8. septembra, ob 19. uri odprli razstavo del akademskega slikarja Rajka Šubica. Predstavil se bo z risbami, slikami in grafikami. Z delom in življenjem slikarja Rajka Šubica, ki nadaljuje tradicijo stare in znane slikarske in podbarske rodbine Šubicev iz Poljanske doline, smo vas v našem časniku že izčrpejše seznanili, zato naj zapišemo le, da bo ob otvoritvi razstave zapel oktet Jelovica.

Zanimivi dogodki v Cankarjevem domu

Konec septembra se slovenskemu gledališkemu občinstvu obetajo zanimive uprizoritve tujih gledališč, ki bodo letos sodelovala na znamenitem gledališkem festivalu BITEF v Beogradu. V svoj program je del predstav vključil tudi Kulturni dom Ivana Cankarja v Ljubljani. Gotovo bodo ta gostovanja v Ljubljani zanimiva tudi za tiste gledališke obiskovalce iz Kranja, ki si žele tudi neslovenskih gledaliških predstav in čim boljše gledališko informacijo iz tujine. Enkratne prilike ne bi smeli zamuditi.

Tako gostujejo 22. septembra romunski gledališčniki z zanimivim projektom Bulgakova MOJSTER IN MARGERITA, 24. septembra bodo komedijanti iz ZDA najprej uprizorili SGANARELA J. B. Molièra in dan kasneje, 25. septembra, še Wedekindovo LULU. Mednarodna gostovanja pa zaključujejo gledališčniki iz Prage (CSSR) z znamenitim HAMLETOM W. Shakespeara. Vsi zainteresirani lahko dobijo informacije ter vstopnice direktno v Kulturnem domu I. Cankarja ali v Prešernovem gledališču Kranj.

M. L.

Pred razstavo Rajka Šubica v loški galeriji

Vrsta risb in grafik, nastalih med leti 1920 in 1930, prča o njegovi izjemni risarski občutljivosti. Zanesljivost roke, ki riše leta 1942 tovariše v internaciji, je presenetljiva. Nobene tipajoče poteze svinčnika ni, slikar riše doživljajsko spoznanje z zanesljivostjo ostrega opazovalca in s polno mero formalnega znanja. Posebno pozornost zasluži tistih nekaj ohranjenih majhnih grafik in

ex-librisov, ob katerih lahko občudujemo slikarjev pravi in pristni občutek tako za koncept kakor tudi za perfektno tehniško izvedbo v tehniki lesoreza, jedkanice ali suhe igle. Že v tem zgodnjem obdobju lahko spoznamo Šubica kot izrazitega slikarja oziroma risarja živali in predvsem konj. To je opazil že S. Santel, ki je zapisal: »Odkar je preminul slikar Gorup, nimamo Slovenci razen Rajka Šubica nobenega izrazitega slikarja živali. Najbolj so mu pri srcu konji in stavi, da tudi v tujini pozabi na vse krasote, če zagleda na cesti plemenskega konja ali pa tudi koščeno kljuse.«

Likovni talent Rajka Šubica se je razkril v grafikah. Vprašanje je, zakaj je grafiko opustil. Nekaj grafik, do katerih smo lahko prišli, prča o izredno visokem nivoju. Prava tehnična bravuroznost nas osuplja še danes,

čeprav so te grafike nastajale v času, ko so se Jakac in drugi vračali po končanih študijah v Ljubljano in seznanjali ljubljansko občinstvo z grafično tvornostjo. Zakaj je Šubic takrat ostal takorekoč neopažen, ko pa je delal Jakčevim enakovredne grafike?

Rajko Šubic se je istočasno veliko posvečal akvarelu in mu ostal zvest vse do danes. Motivni svet, s katerim je rasel in zorel, je zajet v pokrajini z vso njeno otipljivo, resnično pojavnostjo; to so živali in ljudje. Povsod, koder je hodil, so ga spremljali papir in akvarelne barvice, s katerimi je ustvarjal čvrste zapise krajev, skozi katere je potoval ali se tam za dalj časa ustavljal. Vzporedno s krajino nastajajo tiha razmišljanja o mrtvi prirodi – tihožitja z rožami mu služijo za veren in prepričljiv posnetek optičnega vtisa ozko omejenega sveta. Pogled, ki je ob tihožitju ozko usmerjen, se slikarju odpre in razširi do daljav na obzorju, kjer se stikata nebo in morje. Morje je odkril v zadnjih petindvajsetih letih, ga vzbujal in neštokrat upodobil v marinah, ki so postale slikarjeva značilnost.

Rajko Šubic se bistveno ne navezuje na nobeno od slikarskih smeri. Zvest je realizmu. Kot izreden risar se risbi ne more odreči tudi pri slikanju in tako so Šubičeve slike trdno risarsko grajene. Krajino obravnava dosledno tako, kot jo vidi, se pravi, da je slikarsko ne spreminja, temveč je slikarjev čopič zvest opisovalec celotne značilnosti in posameznih podrobnosti.

A. Pavlovec

Kolikor je bilo mogoče ugotoviti Šubičovo razstavno dejavnost, le-ta ni bila posebno bogata, kajti od prve razstave, na kateri je sodeloval leta 1922 (V. jugoslovanska umetniška razstava v Beogradu) do zadnje leta 1975 v mariborskem Rotovžu jih lahko naštejemo le štirinajst. Na teh razstavah se je pokazalo zanimanje za motivni svet, s katerim je Šubic rasel in zorel: krajina, živali, tihožitje in v zadnjih dveh desetletjih marina. Tehnika, v kateri je izražal svoje vizije, se je prilagajala motiviki. Sprva se je ves posvetil grafik, bil vseskozi čudovit risar in vneto gojil akvarel.

Likovno delo Rajka Šubica, ki je prikazano na razstavi, zajema obdobje častitljivih šestdeset let. Drobna risba iz leta 1919 z motivom iz Poljanske doline, ki je nastala ob koncu študija na Obrtni šoli v Ljubljani, je najstarejše delo na razstavi.

KAREL LESKOVEC
TRNULJE

7

Povedal sem mu, po kaj sem prišel. Zastal je in nekaj razmišljal. Nisem mogel pogoditi, kaj mu je bilo v misli. Šele ko je dejal: »Kar vzemi ga, tam v mrtvašnici mora biti.« sem spoznal, da je prej ugibal, kje je križ, ali je doma ali stoji pred kakšno hišo. Za pogrebe je bil v vsej veliki fari samo en križ.

Mežnarjeva beseda, naj grem sam po križ, me je zaskledala. Bal sem se stopiti v mrtvašnico in iskati med šaro, kje je spravljen. Stal sem in gledal vanj. Nisem mogel doumeti, kako naj bi sam v hišici, ki stoji ob zidu pokopališča, namenjeni mrtlicem. Ko se nisem premaknil, je nemara razumel, da ima pred seboj fantiča, ki mu tiči globoko v kosteh strah pred mrtvimi. Nejevoljno je spregovoril: »Vem, da se takile tički bojite grobov kot hudobca, drugače pa vas je sama nagajivost.« Nemara je z roko, postavil gravljice k latam in se s počasnim korakom nameril proti cerkvi.

Od nje sva bila oddaljena kakšnih sto korakov. Morala sva naokrog, ker so držala železna vrata na pokopališču na drugi strani. Počasi sva šla med grobovi. Venomer je pogledoval na levo in desno in zagodrnjal, kadar je opazil nered. »Mulci.« se je vsakokrat oglašil in z očesom švrvnil po meni. Prepričan je bil, da je za vse, kar ni bilo prav, kriva mularija. A bi prav lahko posodo za cvetje, šopke in drugo po grobovih prevrnil veter, ki je včasih močno zapihal okoli cerkvenih vogalov. Nisem mu ugovarjal, ker so me učili, da starejši vse bolj vedo od otrok.

Tik ob visokem zidu je stala zidana hišica, v kateri je bilo spravljeno orodje, ki se je rabilo samo na pokopališču. Možak se je počasi sklonil pod lesen in že precej trhel prag, malo pobrskal in poiskal ključ. Odklenil je vegasta vrata, vstopil in čez trenutek prinesel križ. Naslonil ga je na zid, zaklenil vrata in vrnil ključ na svoje mesto. Ni gledal naokrog, če ga kdo opazuje, kam je vtaknil ključ. Verjel je, da malokoga zanima, kaj hrani za vrati.

Izročil mi je križ z besedami: »Na, pa pazi, da ga ne zlomiš!« Čudno se mi je zdelo, ko mi je naročil, saj mi ni dal grabelja, da bi z njimi mahal okoli sebe in jih polomil. To je bil vendar križ. Prvič sem ga imel v rokah in silno previdno sem ga držal, on pa je bil v strahu, da bi ga potrl. Najbrž so ga nosili kakšni fantiči, ki nanj niso gledali s takim spoštovanjem in strahom kakor jaz. Potem sem se spomnil, da je mežnar star in izkušen in da ne govori kar tjavdan.

Počasi sem jo mahnil z velikim križem proti domu. Vsakdo, ki sem ga srečal, me je najprej premeril od vrha do pete, čigav naj bi bil, potem pa vprašal: »Kam neseš križ, h kateri hiši?« Kakor znanilec hude ure sem se zdel s križem na rame. Ko sva z mežnarjem hodila okoli cerkve, ni padalo, potem se je spet ulilo iz sivih oblakov. Preden sem prišel do sosedovih, sem bil moker do kože. Po lesenem križu mi je voda tekla naravnost za vrat.

Vedel sem, da križa ne smem odnesti v hišo, temveč ga je treba postaviti zunaj ob steno. Potrkal sem in povedal, da je križ pred hišo. Pri sosedu se je nabralo že precej ljudi. Pare, kamor so položili hčerko, so bile gotove. Okrog in okrog so vseli beli prti, ki so jih ženske prinesle bogve od kod. Nekaj žensk se je še sukalo po hiši. Razpostavljale so lončke s cvetjem in skledice z blagoslovljeno vodo in prizigale sveče. Vse je moralo biti čimprej gotovo, da bodo vaščani, ki bodo prišli, v miru pokropili in pomolili za umrlo deklico. Stal sem za vrati kot kup nesreče in moker, kakor bi me potegnili iz skafu, kljub temu me je v gneči le malokdo opazil.

Ne bi bil ostal v tem vrvežu, če ne bi čakal, da se bo odločilo, kdo bo nosil križ. Močno sem upal, da ga bom jaz, ker sem ga prinesel, kljub temu sem moral čakati, da mi reče sosed: »Kaj si ga kar zunaj postavil?« me je nekam zaskrbljeno vprašala naša mati. »Saj mora stati pred hišo,« sem ji odgovoril, kakor da tega ne bi vedela. Povedala je, da je treba na križ privezati belo tančico.

obramba

obramba

obramba

obramba

28 Radovan Timotijević

I. DESANT NA DRVAR
ALI SKOK V PRAZNO

Padalci so jih opazili in obsuli z mitralješkimi rafali šele potem, ko so se že umaknili s tega nevarnega mesta in ko so krenili po ozki in strmi stezi proti naselju Podovci. Od tod so prek golega kamnitega zemljišča krenili po strmini navzgor z namenom, da bi prišli na pot, ki pelje med grebenom Stražbenice in vasjo Otaševcem. Niso pa prišli daleč, ko jim je zagrozila nova nevarnost. Prav takrat so spet prileteli nemški bombniki in začeli na vso moč bombardirati Pečino.

Tistega dne je bilo zelo vroče, kar je močno oteževalo pohod. Brez počitka so hodili do naselja Jasikovače in se povzpeli na višino 1200 metrov. Prvič so počivali šele v gozdičku v bližini omenjenega naselja.

Tu blizu, v gozdovih pri Otaševcu, so bila tajna skladišča naše osvobodilne vojske. Zanje je bil odgovoren Drvarčan Stanko Materić, ki je na območju planine Klekovače poznal vse poti in stezice. Ko so zvečer okrog devete ure prišli ponj kurirji, so ga našli pri obhodu svojih podzemskih skladišč.

»Stanko, pripravi se in takoj pohiti v Jasikovače. Gre za zelo nujno zadevo,« so mu rekli kurirji.

»Saj sem že pripravljen, toda komu naj izročim skladišča?« je zaskrbelo Stanka.

»Zanje nikar ne skrbi,« so mu dejali in ga popeljali s seboj.

Ko so prišli v Jasikovače, je Stanko zvedel, da bo vodnik tovarišu Titu in Vrhovnemu štabu. Dobro se je zavedal, kakšno odgovornost prevzema nase.

»Ali te gozdove dobro poznaš?« ga je vprašal tovariš Tito.

»Poznam,« je odločno odgovoril.

Tovariš Tito se je dvignil s štoru, na katerem je sedel, se povzpela na konja in Stanku dejal:

»Sedaj pa na pot!«

Stanko je stopil na čelo kolone Vrhovnega štaba in jo popeljal v goste gozdove Klekovače.

RENDULIC ČAKA V POTOKIH NA TITA

Za generala Rendulica je bil ta dan vse predolg. V popoldanskih urah je od pilotov izvidnikov zahteval, naj si iz zraka ogledajo Pečino in mu poročajo, kaj se tam dogaja. Toda piloti mu niso imeli kaj poročati. Komandant 500. padalskega lovskega bataljona SS-kapetan Rybka se tudi ni javljal. Situacija je bila povsem nejasna, toda general Rendulic je bil pripravljen tudi za tak primer.

Še to sva napravila z materjo, potem pa sem odšel domov na peč.

Če bi se lahko pri sosedu posušil, se mi ne bi nikamor mudilo. Kateri otrok ne bi bil rad sredi živčava, kjer je bilo toliko paše za oči in ušesa? V naših samotnih krajih smo kaj takega le redko doživeli. V mokri obleki me je začelo mraziti, zato sem jo potegnili. Tudi mati mi je prigovarjala, naj grem domov, pa ne zato, ker sem bil ves moker, bolj zaradi gneče v majhni izbi. »Kdaj bo treba nesti križ in kdo ga bo nesel, ti že povemo,« me je odpravila. Očeta ni bilo več pri sosedovih, ko sem se vrnil s križem. S sorodnikom sta hitro vse postorila, drobnourejanje pa prepustila ženskam.

Tiste dni do pogreba smo bili doma le otroci z očetom. Mati se je največ zadrževala pri sosedovih, ne toliko zaradi dela, kakor da poklepeta z ženskami in s tem zamoti sosedovo, ki jo je smrt hudo prizadela. Drugi dan sem popoldne spet odšel k sosedu. Po bližnjih kmetijah je služilo nekaj vaških fantov in za pogreb so prišli domov. Se oči prvega dne, ko smo se začeli zavedati življenja, smo bili nerazdružljivi prijatelji. Jože je bil prav toliko star in tudi v isti vasi sva skupaj služila za pastirja. Na jesen sem pribežal domov, on pa je še ostal. Zaradi njega sem jih doma veliko preslišal. Večkrat na dan, posebno prve dni, je pogosto stekla beseda o tem in oče je vselej uperil vame prst: »O ja, on je lahko ostal, naš pa se je moral pricemeriti domov kakor ničvreden maček.« Ni mogel razumeti, da se hiša razlikuje od hiše in eni gospodarji od drugih.

Zvečer me je sosed, vsa v solzah in zabuhlih očih, zaprosila, če bi hotel nesti križ. »Pa ja,« sem ji prikimal in ker se mi je zdelo, da najbrž ne ve, da sem ga tudi prinesel iz Rovt, sem ji to povedal. Nisem mogel niti pomisliti na to, da bi ga nosil kdo drug, zato sem se tiste dni najraje mudil okoli sosedove hiše. Mati je prišla zvečer domov in povedala, da bo drugi dan popoldne ob treh pogreb. »Dobro uro prej moraš biti pri njih,« mi je resno naročila, po glasu pa sem občutil, da bi mi rada še nekaj povedala. Nisem se zmotil.

Komaj smo dobro končali pogovor o pogrebu, me je poklicala v kuhinjo. Nisem se mogel spomniti nobenega greha, pa so se mi vseeno zatresle noge, ko sem stopil za njo. Še posebno potem, ko sem začel očetove korake za seboj. Mati je držala v roki petrolejko. Oče je obstal med kuhinjskimi vrati. Nemara sploh ni imel namena ustaviti se, ker je bil namenjen v hlev. Ko je mimogrede opazil, da imava resen pogovor, je postal.

»Jutri boš nesel križ. Dobro veš, da tare sosedo veliko večja revščina kakor nas.« Ni do konca izrekla, ko sem vedel, za kaj gre. Popoldne sem ujel med pogrebi besedo na pol za šalo in nekaj zares, da se bo dalo priti do denarja in cigaret. Pri tem mi je prišlo na misel, da sosedovi nimajo denarja, in če bo kdo od sosedo kaj vzel, si bo morala sposoditi. Ob materini besedi nisem bil ravno trden, da ne bi nič vzel, če bi mi ponudila. Mati je nadaljevala: »Le glej, da ne boš vzel, pa če bi ti še tako ponujala. Povej ji, da sem ti prepovedala.« Nazadnje sem ji težkega srca obljubil, da ne bom nič vzel. Oče ni rekel nobene. Ko je z lučjo v roki stopil proti vratom, je rekel sam zase: »Ja, res je, hudo jim je.«

Bil sem nestrpen, kako bo, ko bom nesel križ, sel čisto spredaj in bo marsikdo videl, da ne spadam več med navadne otroke. Kljub temu pa me je spekle materino zabičevanje. Mati se slutila ni, da imam svoje načrte. Takrat sem imel prihranjenih tri dinarje. Skrival sem jih zavite v papir globoko pod kupom sene in nobeden razen mene jih ne bi mogel najti.

Za orglice so mi manjkali še celi trije dinarji. Kolikokrat sem jih hodil gledat v trgovino v Rovt! Imel sem jih že dostikrat v rokah in se druge sem vodil s seboj, da sem jim pokazal, kaj bom kupil. Trgovka Pavla je vedela, zakaj hodim v njeno trgovino in da orglice ne bom najbrž nikdar mogel kupiti. Vseeno nam jih je rada pokazala samo toliko, da smo se jih dotaknili. Potem jih je vzela in dala v rdečo škatlico. Nekateri fantiči v naši sosesčini so že imeli tako prelepo godalec, zato sem takrat pomislil nanj, ko me je sosedo poslala po križ. Bog ne daj, da bi o tem doma komu črhnil. O orglicah si se premisljati nisem upal, če nisem bil sam.

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH
KRAJIH IN LJUDEH
NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(48. zapis)

Prometno križišče ob Savi in Sori je hkrati tudi bilo pomembno občestno selišče, saj se prav iz Medvoda vzpne gorenjska cesta navkreber iz savske debri v ravno Sorško polje. Sicer pa daje današnjim Medvodam in Preski svoj utrip predvsem uspešna industrija: stari Color, Tovarna lakov, Tesnika (bivši Donit), Tekstilna tovarna Sora, tovarna specialnih mizarskih izdelkov in HE Medvode, ki dobiva vodno moč iz Zbiljskega jezera.

Preško farno cerkev sv. Janeza Krstnika, ki stoji na izjemno vidnem mestu so dozidali šele leta 1941 (po načrtih arhitekta Janeza Valentiničiča). Od stare cerkve je ostal le zvonik, stranski vhod, nekaj kipov, dve Langusovi in ena Metzingerjeva slika. V glavnem oltarju je slika, umetnina sodobnega umetnika Staneta Kregarja (1957).

Solo so imeli v Preski že leta 1856; sedanja, nova osemletka za obe vasi ima ime po narodnem heroju Francu Bukovcu.

V bližnjih Svetjah (pri Medvodah) v gramozni jami, so Nemci 31. decembra 1943 ustrelili 25 talcev. Lep spomenik po načrtu kiparja Stojana Batiča je postavila medvoška borbevska organizacija.

NARAVNA ZANIMIVOST

Najbrž bolj malo skozi Medvode hitečih popotnikov ve, da izvirata pri bližnji Preski kar dva topla vrelca: studenec Prdel s stalno temperaturo 18 stopinj Celzija, ki se izliva v Prešnico in še manjši topli izvir (13 stopinj Celzija) blizu Prdela. Oba pa se skoraj neopazno izgubita v travniških tleh.

Toda o prastari naselitvi Medvod ne vemo dosti. O davni obljudenosti kraja pričajo le izkopani bronasti predmeti. Sledove rimske naselbine so odkrili na njivi Groblje med Medvodami in Rakovnikom. — Pri gradnji HE Medvode so našli bronasto sekuro. — Kraj sam se pa prvič omenja že leta 990.

Gotska notranjščina jeprške cerkvice

Stara cerkva na Jeprci

Vsekakor sodijo med naravne zanimivosti tudi drevesni veliki rastejo na širšem medvoškem ročju. Vrli učenci (biološki Osnovne šole v Preski so dreves natančno izmerili.

To so: lipa pri cerkvi na cesti v Jezah stoji velika stara Studenčičah raste mogočen buk, ki ima obseg debla 436 cm, pa 140 cm; na Tehovcu kostanj s premerom 125 cm, gom debla 334 cm in višino 25 m. Zlebeh raste velik hrast z obsegom debla 440 cm in premerom 125 cm, drevo je visoko 25 m. — Goričanah, v grajskem parku velika platana (grški javor) z obsegom debla 418 cm a z dvema stebri.

CERKVICI OB VELIKI CESTI

Seveda imam spet v staro gotsko — sicer večkrat dano — cerkvico sv. Nikolaja v Jeprci. Priložnost imam, prikazati sliko njen vnanji izgled in delnotranjščine (rebrast svetilišče in gotsko okno).

Prav zdaj je v teku splošna obnova idilične cerkvice ob cesti. Vsekakor bo očem ljubov bolj ljubo, če bodo skrbno restaurirano zgradbo, stoletno, močno posredovinsko pomembno cerkvico. Kaže, da bo obnova temeljito, podzidava jo tudi obod zidu — kar pomeni za trdnost stavbe. — Na vnanji strani bo naslikan brodnikom in tako ljub svetnik Miklavž. — ne sv. Krištof, kot sem se spomnil 40. zapisu. Sicer pa velja štof za nekakega zaščitnika na cestah in na vodi. Pri poznamo z vnanjih cerkvenih kjer v orjaški podobi zve vas — kdor od domačinov zazre v njegovo podobo, se dan ni bati nagle smrti. Tak jejo še stari očanci in poborniki.

»Ob pol desetih sem vam poslal brzojavko, toda povedali so mi, da je uspeli šifrirati. Ali me razumete, Leyser?« je spraševal general Rendulic.

»Da, slišim vas. Sifre so res komaj in zato celo najnujnejše brzojavke so v večurno zamudo,« je pripomnil Leyser.

»Glede na to, da gre za zelo nujno vam bom vsebino brzojavke povedal s sredno,« je dejal Rendulic, nato pa je val: »Triindvajsetega maja zvečer je javil poročnik Kirchner, komandir enote divijih lovcev iz divizije Brandenburg. Dejal je, da se je po podatkih zanesljivega agenta Tito z Vrhovnim štabom pred dnevi premestil v vas Potoki, kakih dvajset kilometrov severovzhodno Drvarja.«

»Prvič slišim za to,« se je začel Leyser. »Kirchnerja osebno poznam, je sedaj?« je vprašal Rendulic.

»Kirchner je prav nad to vasio prejel brzojavko, sem ga opozoril, obvestilo preveri. Vest je potrdil in evakuiral, celotno prebivalstvo,« je dejal Rendulic.

General Leyser se je spraševal, ali goče, da Tito med desantom sploh Drvarju. Šele takrat pa je zvedel, da general Rendulic skrivoma nekaj tudi s poročnikom Kirchnerjem.

»Nocoj sem spet dobil obvestilo, daljeval Rendulic. Kirchner se namreč da je Tito res v Potokih.«

Vojak divizije »Brandenburg« pleza na drevo.

Imel je še druge načrte, o katerih pa svojim generalom ni nič povedal.

Še podnevi je ugotovil, da mora čimprej poslati v akcijo specialno enoto »divijih lovcev«. Opolnoči pa je poklical generala von Leyserja.

Prve gorenjske
igre brez meja

Ekipa tržiškega Peka najboljša

KRANJ — Petkov večer, letni bazen, nad tritisočpetsto »firbcev« in pet ekip, ki so merile moči na prvih gorenjskih »Igrah brez meja«. Organizacija je bila v rokah društva Modrina, ki je močno šepala. Vsi ti »firbci« so se na vodnih igrah zabavali, a vendar drugega ni bilo nič. Ni bilo pravega navijanja med gledalci in ne ploskanja. Navijali so le tisti iz ekip. Pokazalo se je, da so Kranjčani željni takih in podobnih prireditiv. Televizijska Oliveri in Pancaldi (Kondi Pižorn in Bojan Šturbej) sta več ali manj posrečeno igre speljala do konca. Prvi zmagovalci so fantje in dekleta iz tržiškega Peka, ki so izneli v vseh petih igrah najbolj izenačeno ekipo. Navdušili so tudi lokostrelci Exoterma Marko in Marjan Podraž ter Peter Tomazin, ki so za vse ekipe z loki in strelicami

luknjali balone kot za stavo. S temi zadetki so nabirali dodatne točke. Po končanih igrah ni bil v vodi samo kapetan zmagovite tržiške ekipe, temveč tudi pisec teh vrstic, ki se je prvič in zadnjič oblečen in z vso fotografsko »rištengo« pošteno okopal. Pri tem bi se rad zahvalil neznemu Jeseničanu, ki mu je pomagal, da je prilezel iz vode.

Po avizu, ozvočenje je škripalo kot za stavo, mariborskega ansambla Cudežna polja se je začelo zares. Vendar že v prvi igri »na dopust na morje« ni šlo tako kot bi moralo iti. Čolni in veslači so bili namreč preveč nespretni. In tako je šlo vse do konca petih iger, ki niso bile najbolj posrečeno izbrane. Bistvo vsakih takih je tudi scena. A tokrat je bila revna, da je bilo le kaj. Videlo se je, da so jo delali amaterji in ne

poklicni slikarji. Nihče od organizatorjev se ni namreč spomnil na kranjske slikarje, ki bi skoraj zastoj naredili dostojno sceno. Tudi svetloba na petkovem večeru je bila slaba, tako slaba, da gledalci, ki so bili bolj oddaljeni od prizorišča niso vedeli zakaj gre. Tudi vse živali, ki so bile potrebne za vse te igre, so že po prvih nastopih razpadale. Vemo, da so organizatorji imeli lep namen, da bi te prve igre organizirali tako kot je treba. Toda udarili so mimo. Mimo, tako mimo, da večina ni vedela zakaj sploh gre.

Vrstni red — 1. Tržič 28+4, 2. Skofja Loka 26+3, 3. Jesenice 26+1, 4. Radovljica 24+2, 5. Kranj 23+5. Besedilo in slike: D. Humer

Gobarsko srečanje
na Jezerskem

Jezersko — V soboto, 11. septembra, bo hotel Kazina s sodelovanjem Gobarske družine iz Kranja pripravil gobarsko srečanje. Ob 9. uri dopoldne bodo gobarji odšli na teren, po jezerjanskih gozdovih. Tja do 16. ure bo posebna komisija zbiralna in ocenjevala gobe, nagrade bodo podelili najtežjim trem jurčkom. Pripravili bodo tudi razstavo, ki bo prikazala okoli sto vrst gob. Od 17. ure naprej bo za ples igral ansambel, ob 18.30 bodo razglasili rezultate ocenjevanja in podelili priznanja. Seveda bodo v hotelu Kazina v soboto kuhali gobje specialitete. Vsak gobar, ki bo prispeval gobe v skupni lonec, bo dobil gobjo juho.

V hotelu Kazina nameravajo tudi v bodoče prirediti gobje sobote, vsako prvo soboto v mesecu bodo kuhali gobje jedi.

tereza so pritegnili okrog dvesto krajanov, skoraj polovico vseh, ki žive v krajevni skupnosti.

Tujim in domačim gostom lahko ponudijo lepo okolje, v penzionu in gostilni jih prijazno in dobro postrežejo, imajo trgovino, le kampa ob avtomobilski cesti, ki so ga pred skoraj desetimi leti opustili, ker niso imeli denarja za vzdrževanje in obnovo, jim je postal boleč trn v peti.

Zato so se člani mladega turističnega društva odločili, da kampa, po katerem turisti veliko povprašujejo, oživijo. Letos so od Bombažne predilnice in tkalnice Tržič, lastnice zemljišča, dobili dovoljenje za petletno brezplačno uporabo, pridobili so lokacijsko dovoljenje, le gradbeno jim še manjka.

Denar za obnovo kampa bodo Podlublčani zbrali s turistično takso, članarino društva in s pomočjo turistične zveze Gorenjske, veliko pa bodo prihranili tudi s prostovoljnim delom. Obnove objekta so se že lotili. V njem bo recepcija, ki bo odprta od spomladi do pozne jeseni, stranišča, posebej bodo uredili tuše in napeljali toplo vodo za pomivanje posode.

Kamp bo zaživel prihodnje leto. V njem se ne bodo ustavljali le turisti med poletno sezono, ampak bo primeren tudi za skupinska taborjenja in piknike. Posebno, ker nameravajo v njem postaviti kioski za prodajo osvežilnih pijač in urediti igrišča za odbojko, roket in mali nogomet ter igrala za otroke. Razmišljajo tudi o tem, da bi v kampu pozimi hranili počitniške priklole.

H. Jelovčan

Baletke Mladinskega gledališča Tržič so krst v manekenstvu nadse uspešno prestale. — Foto: H. J.

Sejem bil je živ

Tržič — Tradicionalne šušarske nedelje v Tržiču, letos že štirinajste po vrsti se je spet udeležilo nekaj tisoč ljudi od blizu in daleč. Največ jih je bilo v nedeljo, ko so se gnetli okrog stojnic, ki so na Trgu svobode ponujale najrazličnejše vrste obutve in drugih izdelkov po bolj ali manj zmernih cenah.

Tržič je bil spet poln kot noben drug dan v letu. Veliko obiskovalcev je zašlo tudi v dom družbenih organizacij, kjer je bila razstava ptic pevk in papig, v muzej, kjer je bil odprt oddelek usnjarstva in čevljarstva, na šušarsko veselico s srečelovom, posebno zanimanje pa so zbudile razstava modne obutve Peko v paviljonu NOB, modna revija in »freisprehunga«, ponazoritev starega običaja sprejemanja čevljarjskih vajencev med pomočnike, ki so jo zaigrali člani kulturne skupine Po-bratenje.

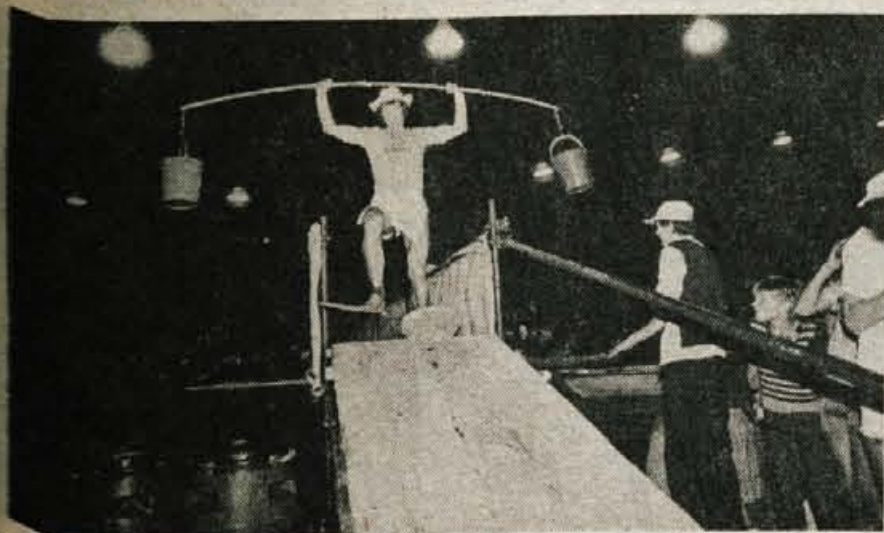
Prostor ob paviljonu, kjer sta bili modna revija in »freisprehunga« v soboto in nedeljo petkrat ponovlje-

ni, je bil premajhen za številne gledalce. Prireditvi sta bili res vredni oglada.

Modno revijo obutve Peko in oblačil tržiškega Tria, radovljjske Almirer ter Oblačil Novost so izpeljale plesalke Mladinskega gledališča Tržič. Krst v manekenstvu so več kot uspešno prestale, k veselumu razpoloženju pa sta pomagala še pevka Romana Ogrin in povezovalci ter avtor zabavnega programa Boris Kuburič.

Letošnja šušarska nedelja je tako v turističnem, kulturnem, zabavnem, gostinskem in komercialnem pogledu povsem uspela. Prireditelji, delavci tovarne obutve Peko, za služijo vse priznanje. Moti le tradicionalni napis na vabilu k prireditvi, ki kot prireditelja priznava tudi turistično društvo Tržič. Glede na to, da društva v Tržiču že nekaj let ni, bi ga lahko izpustili. Ali pa je morda napis izživ tistim, ki za njegovo oživitve ne storijo dovolj?

H. Jelovčan

Na kranjskih »Igrah brez meja«, ki so bile prve Gorenjske, so se najbolj izkazali »raznašalci« mleka.

Podlublbelj živi za turizem

Turistično društvo iz Podlublbelja je pripravilo zanimivo razstavo ročnih del krajanov, ki bo odprta do petka — Obnovljen kampa bo prihodnje leto obogatil turistično ponudbo Podlublbelja — V njem bodo recepcija, kiosk za prodajo osvežilnih pijač, topla voda, stranišča in igrišča — Primeren bo tudi za skupinska taborjenja in piknike

Podlublbelj — V družbenem domu Podlublbelju so v soboto popoldne prvi razstavo ročnih del krajanov. Pravilo jo je domače turistično društvo ne le zato, da pokaže, kaj krajanji v prostem času počnejo, ampak tudi zato, da za ročna dela navdušijo še mlade.

Razstava, ki bo odprta do petka, resnično vredna oglada. Na njej sodeluje okrog petdeset krajanov

oziroma krajanek, ki s pestrostjo in lepoto del dokazujejo, da v podlublbeljski dolini niti pozimi ne poznajo dolgočasje. Ženske pletejo, kvačkajo in šivajo ob toplih krušnih pečeh, moški rezljajo, slikajo.

Podlublbelčani so kleni, veseli in gostoljubni ljudje. Imajo vse pogoje za razvojni turizma in jih tudi znajo izkoristiti. Pred dobrim letom so ustanovili turistično društvo, v ka-

Na prvi razstavi ročnih del v Podlublbelju sodeluje okrog petdeset krajanov.

IV. AN JAN:

Ob 40-letnici tragedije
v Udinem borštu

Odpor partizanov je ob taki siloviti premočeno moral ugasniti. Ta neenaki boj se je začel v ponedeljek, 14. septembra okoli dveh ur dopoldne. Zadnji odpor partizanov so Nemci nimali v gostem, nizkem grmičevju, kjer so in ročne bombe skopale številne jame.

Mrtve in ujetе partizane so zbirali na odnem robu Udinega boršta, v Strahinju v Zgornjih Dupljah, kjer so jih najprej obležalo 13 mrtvih borcev.

Vse ujetе, četudi so bili ranjeni, pa so jih v večini policisti najprej hudo pretepali in večinoma tudi slekli, pri tem pa so jim zeli vse: najprej orožje, pa ure, opremo, in vse drugo.

KOLIKŠNE SO BILE ŽRTVE?

Posledice tako tveganega zadrževanja 1. in 2. čete Kokrškega ali 2. bataljona KO v Udinem borštu so bile po silovitih nemških padih porazne!

O tem govorijo številke in podatki, ki vsakomur pretepejo:

Dne 13. in 14. septembra 1942, a največ drugi dan, je v Udinem borštu padlo 24 partizanov, med njimi Franc Aškerc iz 2. grupe odredov. Nemci so 33 borcev tudi ujeli, med njimi tri: Antona Derlinga, Ignaca Kamšaka in Feliksa Cegljarja iz 2. grupe odredov. Izmed vseh udeležencev v Udinem borštu se jih je rešilo le 6. Tako je Kokrški bataljon tedaj izgubil kar 53 borcev.

Padli so:

1. Aškerc Franc (iz 2. grupe odredov), rojen 1919, Ljubljana
2. Babnik Konrad, rojen 1919, Ljubljana
3. Brejc Albin, rojen 1931, Sp. Duplje
4. Brejc Janez, rojen 1910, Sp. Duplje, Albinov brat
5. Bukovnik Alojz-Sorta, rojen 1921, Voglje
6. Černe Feliks, rojen 1921, Ljubljana-Vevče
7. Černivec Jože, rojen 1915, Sp. Duplje
8. Kokalj Ančka-Nataša, rojena 1927, Ljubljana — Tržič Visoko
9. Kostrevec Franc, rojen 1914, Bušča vas pri Novem mestu, živel v Tržiču

10. Košir Franc-Vasilij, rojen 1924, Podlublbelj
11. Meglič Miha, rojen 1912, Breg pri Križah
12. Meglič Aleš-Mornar, rojen 1913, Podlublbelj
13. Metlar Zvone-Črt, rojen 1922, Ljubljana
14. Mihelič Stane-Stanilo, rojen 1917, Trst — Ljubljana
15. Mlakar Stanko-Cvetko, politkomisar 1. čete, rojen 1924, Senčur, dražgoški borec
16. Oselj Janko-Potapljač, rojen 1922, Voglje
17. Pance Jože, rojen 1916, Duplje
18. Perko Andrej, rojen 1910, Breg — Duplje
19. Perko Janez, komandir 1. čete, rojen 1912, Breg — Duplje
20. Andrejev brat, dražgoški borec
21. Rupnik Jože-Triglav, indendant 3. čete, rojen 1904, Hotedersica, živel na Orehku
22. Škof Jože-Ciba, rojen 1921, Ljubljana
23. Teran Stane-Nared, indendant odreda, rojen 1912, Duplje
24. Skapin Leon-Lado, politkomisar bataljona, rojen 1919, Ljubljana
25. Ukmar Anton, Primorski Slovenec, ki je živel v Senčurju

Borci, ki so se rešili:

1. Cotman Stane-Colnar, rojen 1908, pozneje Amon iz Senčurja, živel v Kranju, umrl februarja 1979
2. Konc Stane-Kos, rojen 1907, Goriče, padel 14. 2. 1944 nad Zalogom pri Goričah

3. Kuljad Izidor-Jožek, rojen 1912, Primorski Slovenec, živel v Goričah, živi v Kranju
4. Stružnik Jože-Mejač, bataljonski indendant, rojen 1912, Srednja vas, Senčur, Alojzov brat, padel 16. 4. 1944 v Praprotni polici pri Cerkljah
5. Svagelj Anton-Slon, rojen 1912, Dobravlje pri Sežani, dražgoški borec, izdan in ujet 16. 11. 1942 na Loki pri Kovorju, umrl v Mauthausnu
6. Zupan Alojz-Peter, rojen 1900, Duplje, padel 14. 11. 1943 v Goričah

* Tine in Stane Teran iz Dupelj sta bila pred vojno med najvidnejšimi organizatorji KP in naprednega gibanja v svojem okolju, a tudi v Kranju. Zlasti viden in aktiven je bil Tine, ki je bil tudi med voditelji tekstilne stavke leta 1936 v Kranju in organizator Društva kmečkih fantov in deklet v domačem kraju.

* Leon Skapin-Lado, študent iz Ljubljane, je bil agilen komunist že pred vojno. Bil je sin edine matere-vdove, ki ga je šolala sama. Razvil se je v dobrega športnika in znanega plavalca »Ilirije«. Član »Slovenskega kluba« študentov je postal kot napredno usmerjen fant in tedaj je bil 20-leten, sprejet v KP. Leta 1939 se je udeležil študentskega tabora v Prekmurju, kar je bila ena izmed akcij KP. Bil je študent tehnične fakultete, 1941. leta pa je postal član partijskega biroja Univerze in nekaj časa tudi njegov sekretar. Takoj po okupaciji je prijatelj iz kluba »Ilirije« povezal v bojno skupino, ki je izvrševala sabotažne akcije. K partizanom je odšel v začetku februarja 1942 in postal politkomisar Horjuljske čete. Spomladi je bil med prostovoljci za Gorenjsko in tako je junija prišel v novi Kokrški odred Tu je bil najprej politkomisar 1. čete 2. bataljona. Na tem položaju je padel, star šele dobrih 23 let (podatki: Meta Sitar-Bele, Ljubljana).

Gozdni tek po Udin borštu

Brane Božnik absolutni zmagovalec

KOKRICA - »V globini gozdov ima narod srce. Narod brez gozdov je narod, ki umre,« je bilo moto letošnjega gozdnega teka po Udin borštu, ki ga je ob štiridesetletnici Kokrškega odreda organiziralo športno društvo Kokrica, sekcija za rekreacijo. V izredno lepem poletnem vremenu se je v vseh kategorijah pomerilo nad štiristo rekreativnih tekačev, ki so imeli res vse pogoje za svoje nastope. Med njimi je teklo tudi sto vojakov garnizije iz Kranja. Med gosti so bili tudi borci in predstavniki Kokrškega odreda, ki so bili ponosni, da mladi s svojimi nastopi negujejo tradicijo NOB.

Na Kokrici je v soboto teklo vse. Od najmlajšega udeleženca do najstarejšega. V dvanajstih kategorijah je bil najmlajši šestletni Aleš Govekar iz ŠD Kokrica, najstarejši udeleženec pa petinšestdesletni Andrej Kočar iz Strazšča. Pri moških je najhitreje trinaest kilometrov dolgo progo pretekel Brane Božnik iz Tržica, pri ženskah na sedem kilometrov pa je bila absolutna zmagovalka Irena Dolenc iz Poljan. Lahko zapišemo, da so bili zmagovalci vsi, ki so tokrat tekli po Udin borštu. Izkazali so se tudi organizatorji, saj so to tekmovalstvo pripravili res odlično. Za prve tri v vseh kategorijah so pripravili kolajne, za absolutnega zmagovalca pa pokal, ki ga je prispevala ZB Kranj.

Rezultati - ml. pionirji (4 km) - 1. Pajk (SK Triglav) 14:05,22, 2. Kvas (AK Domžale) 14:10,01, 3. Dolšak (SK Brdo) 14:51,15, 4. Šivic (SK Tržič) 15:12,51, 5. Platiša (Kokrica) 15:21,38, st. pionirji (4 km) - 1. Teraš 13:30,50, 2. Jamša (oba Mojstrana) 13:31,53, 3. Kumer (Šk. Loka) 13:39,52, 4. Nunar (Beznica) 13:46,37, 5. Kolman (SK Triglav) 13:49,31, **moški do 20 let (13 km)** - 1. F. Teraš (Mojstrana) 41:20, 2. Klemenčič (VP 1098) 42:55, 3. Kožuh (Jakob Stucin) 43:47, 4. Kršinar (VP 1098) 44:07, 5. Bratina (Olimpija) 44:55, **moški do 30 let (13 km)** - 1. Božnik (Tržič) 40:47 (absolutni zmagovalec), 2. Starašinič (AK Olimpija) 40:50, 3. Krumpak (ZAK Olimpija) 40:55, 4. Skubic (Pijava gorica) 41:29, 5. T. Djuričič (Mojstrana) 41:48, **moški do 40 let (13 km)** - 1. Zebre (Olimpija) 41:45, 2. Vujasin (Center za reh. sluha in govora) 41:59, 3. Šraj (Šk. Loka) 42:32, 4. Drašček (Radeče) 43:07, 5. Umek (Kokrica) 43:27, **moški do 50 let (13 km)** - 1. Štros (Kokrica) 45:21, 2. Bartolj (Zadovol) 46:04, 3. Košnik (Kranj) 46:15, 4. A. Jošt (Naklo) 47:13, 5. Kovač (Partizan Vič) 47:49, JLA (4 km) - 1. Čolović 15:34, 2. Durič 15:43, 3. Marenović (vsi VP 1098), ml. pionirke (4 km) - 1. Bobnar (Smlednik) 13:30,58, 2. Grašič (Kokrica) 16:32,17, 3. Hribar (Kamnik) 17:01,12, 4. Kavčič (Kokrica) 17:26,01, 5. Lazar (Domžale) 17:57,65, st. pionirke (4 km) - 1. Bešter 15:29,91, 2. Hočevnar (oba SK Triglav) 16:29,12, 3. Jeršin (OŠ Medvode) 16:31,31, 4. Lampe (Olimpija) 16:54,46, 5. Bradač (SK Triglav) 17:14,37, **ženske do 25 let (7 km)** - 1. Trobec (Olimpija) 29:01, 2. Modic (SK Brdo)

29,16, 3. Bobnar (Smlednik) 31:09, 4. Bertonec (SK Triglav) 31:22, 5. M. Jošt (Kokrica) 32:31, **ženske do 35 let (7 km)** - 1. Dolenc (Poljane) 28:43 (absolutna zmagovalka), 2. Kristl (Klinični center) 31:19, 3. Ahačič (Kokrica) 34:25, 4. Hočevnar 36:57, 5. Čojič (oba RDP Ljubljana) 42:34, **ženske nad 35 let (7 km)** - 1. Rozman 31:39, 2. Erzetič (oba Partizan

Kranj) 32:20, 3. Zigon (Partizan Šiška) 33:59, 4. Kavčič (Kokrica) 34:35, 5. Grabrijan (Ježica) 35:41, **moški nad 50 let (7 km)** - 1. Rant (Kokrica) 30:06, 2. F. Jošt (Naklo) 31:09, 3. Brence (Lesce) 33:22, 4. Kozelj (izven konkurence) 36:08, 5. Konstantin (Kokrški odred) 36:15.

D. Humer

V kategoriji moških nad 50 let je v teku na sedem kilometrov zmagal Mirko Rant iz ŠD Kokrica. Od leve proti desni: Jože Brence, Franc Jošt in Mirko Rant. - Foto: D. Papler

Svetovno prvenstvo v dviganju uteži SPEDU '82

Zagotoviti najboljše pogoje za tekmovalstvo

LJUBLJANA - Le še dvanajst dni nas loči od največje športne prireditve v Jugoslaviji. Mesto heroj Ljubljana bo od 18. do 26. septembra namreč gostitelj letošnjega šestindesetega in enainštridesetega svetovnega in evropskega prvenstva SPEDU '82 v dviganju uteži. Organizatorji si je med drugimi zastavili nalogo, da bo vsem nastopajočim omogočil kar najboljše pogoje za tekmovalstvo.

Največje tekmovalstvo dvigalcev uteži bo v dvorani Tivoli. Ta dvorana je že leta 1965 zbirališče najboljših športnikov sveta. V tem letu je sprejela športnike pod streho prvič. Po sedemnajstih letih jo je bilo treba temeljito popraviti. Dosele so se preuredili slačilnice in položili nove električne vode. Tekmovalstvo bo v mali dvorani, kjer bodo za dvigalce uteži postavili oder dvanajstkrat dvanajst metrov. Na tem odru bodo najboljši dvigalci uteži na svetu pokazali vse svoje sposobnosti. V veliki tivoljski dvorani bo petindvajset vadbenih prostorov, v katerih se bodo »silaki« ogrevali pred odločilnimi nastopi. Na teh ogrevalnih prostorih bo tudi petindvajset ročkov. Vse so iz begunjskega Elana, ki je prispeval vso prepotrebno opremo za to prvenstvo.

Ljubljanski športni delavci imajo pri organizaciji že lepe izkušnje. Pred leti so namreč pripravili tekmovalstvo v dviganju uteži za Donavski pokal. Ta prireditev je bila pripravljena tako odlično, da je predsednik med-

narodne zveze za dviganje uteži predlagal Ljubljani, naj kandidira za izvedbo svetovnega prvenstva, ki je hkrati tudi evropsko. In športni delavci v Ljubljani niso premišljevali. Poslali so kandidaturu in na kongresu v Solunu so jo tudi dobili.

Nekdanji aktivni tekmovalci v dviganju uteži Anton Rojc je izdelal maskoto SPEDU '82 Ljubljanski zmajček z ročkami za dviganje uteži je res primerna maskota za šestindeseto svetovno prvenstvo in enainštrideseto evropsko prvenstvo.

Slovenski telesnokulturni delavci v dviganju uteži so zagrabili za delo in ni dvoma, da bodo tudi to prvenstvo organizirali tako, kot je treba. Ni dvoma, da bo organizacija taka, kot je bila doslej na vseh prireditvah, ki so bile v Ljubljani na svetovni ravni. -dh

Prijateljsko strelsko srečanje

KRANJ - Strelci iz strelske družine »Franc Mrak« iz Predoselj in strelske družine »Darko Marušič« iz Izole se med seboj srečujejo že od leta 1954. Izmenično enkrat letno. Tokrat so bili gostitelji strelci iz Predoselj. Čeprav je bilo slabo vreme, je srečanje odlično uspelo. Obe družini sta nastopili v petih kategorijah: veterani, članice in člani, mladinci ter pionirji. V skupnem seštejku, z vsake strani po sedemnajst strelcev, so bili tokrat boljši gostitelji, ki so obenem osvojili prehodni pokal. Izid - SD Franc Mrak: SD Darko Marušič 2836:2652.

Izidi - veterani - Predoselj: Izola 685:654 - posamezno - 1. Markič 176, 2. Mubi 171, 3. J. Sitar (vsi Predoselj) 170; **člani - Izola:** Predoselj 715:707, posamezno - 1. Lukanc (Predoselj) 185, 2. Ban 184, 3. Resinovič (oba Izola) 179; **članice - Predoselj:** Izola 492:476, posamezno - 1. N. Markič (Predoselj) 172, 2. Mačak (Izola) 169, 3. Lotrič (Predoselj) 161; **mladinci - Predoselj:** Izola 514:510, posamezno - Sitrniša 179, 2. Stefe (oba Predoselj) 177, 3. Ritoša (Izola) 176; **pionirji - Predoselj:** Izola 438:297, posamezno - 1. Kotič (Izola) 166, 2. Umnik 153, 3. Mubi (oba Predoselj) 149. Prihodnje leto bodo gostitelji strelci iz Izole.

J. Sitar

Slovinci v modrih dresih

Osmo mesto na svetu v ekipni vožnji na čas na sto kilometrov ter solidna uvrstitev Bojana Ropreta in Janeza Lampiča sta pripeljala v cilj z glavnino, v posamični dirki na 184 kilometrov sta velika uspeha jugoslovanskih kolesarskih reprezentantov na svetovnem prvenstvu v britanskem Goodwoodu.

Ekipna uvrstitev je v dolgoletni zgodovini tega natek športa najboljša doslej. Enaka je le nastopu na zadnjih olimpijskih igrah v Moskvi, vendar je bila takrat konkurenca slabotnejša. Tudi v posamični vožnji rezultatov dveh Slovincov ne kaže prezreti, saj uvrstitev v glavni skupini pomeni, da doseženemu času ne zaostajata za najboljšimi na svetu.

Uspeh jugoslovanskih kolesarskih reprezentantov v Goodwoodu pa je še toliko pomembnejši, če vemo, v kakšnih razmerah so odpotovali. Kolesarska zveza Jugoslavije je morala povsem odreka pomoč. Ne le denar za pot in bivanje v Veliki Britaniji, pač pa tudi za skupne priprave, od katerih je uspeh reprezentance najbolj odvisen, zlasti v ekipni vožnji, ki zahteva tekmovalcev izredno usklajenost.

Hvalo za dobro uvrstitev moramo torej pripisati izključno kolesarjem in njihovu trenerju Francu Hvastiju. Na strokovno delo, ki ne priznava počitnic, je v dveh letih prišlo jugoslovansko oziroma, točneje, slovensko kolesarstvo mednarodni konkurenci proti vrhu. O tem pričajo tudi številni dobri rezultati pred Goodwoodom.

Vprašanje pa je, koliko visoko se bodo naši tekmovalci prihodnje še lahko povzpeli. V napornem tempu sodeluje peštica kolesarjev. Kako dolgo bodo zdržali, se ne ve. V drug kolesarskih velesilah je vrhunska kvaliteta bolj množična. Nastop na svetovnem prvenstvu se ekipa pripravlja vse leto, olimpiado več let. Pri nas pa potujejo z ene na drugo zahtevno mednarodno dirko v glavnem vedno isti tekmovalci. Njihove skupne priprave so dirke in le nekaj dni pred nastopom v od mirnih krajev. To pa je gotovo premalo za prodor v svetovni vrh.

Ob najnovejšem uspehu »modrih« bi se funkcionarji v kolesarski zvezi Jugoslavije končno lahko zamislili in nehali polena pod noge tistim, ki delajo za napredek tega športa. Klonitev financiranja nastopa na svetovnem prvenstvu in drugega kot nevoščljivost, ki je plod tradicionalnih lokalnih interesov vodilnih funkcionarjev. Ti so v vsej svoji izbili na površje prav zdaj, ko so kolesarji iz slovenskih klubov prevzeli tekmovalno krmilo v svoje roke.

H. Jelovčan

Nogomet

Toča golov v Kranju

KRANJ - SNL Triglav : Stol 6:2 (3:1), stadion Stanka Mlakarja, gledalcev 200, sodnik Vrčon (Piran). Strelci - 1:0 Tanevski (24), 2:0 Mokič (26), 2:1 Ilušič (32), 3:1 Tanevski (33), 4:1 Radosavljevič (27), 5:2 Murnik (87), 6:2 Mokič (88).

Triglav - Stenovec, Legat, Valant, Ovsenek, Tkalec, Vigec, Murnik (Doljak), Jakara (Čičkovič), Mokič, Radosavljevič, Tanevski (Levstek).

Stol - Pogačar (Murtič), Pinčič, Ilušič, Bevk, Poljanšek, A. Vugrinec, F. Vugrinec, Homar, Jeglič, Zajc, Zlatanovič.

Domačini so tokrat pokazali, da so lahko izvrstni strelci. Že v prvem delu srečanja so izdatno napolnili mrežo gostujočega moštva iz Kamnika. Mrežo vratarja Stenovca je že v štirindvajseti minuti načel mladinski slovenski reprezentant Tanevski, ki je bil hkrati prav osvežitev v napadu Triglava. Ko je Mokič povedel izid na 2:0 je bilo jasno, da bodo gostje doživeli pravo katastrofo. Toda kljub visokemu vodstvu domačinov se borbeni gostje iz Kamnika niso predali, saj so zmanjšali vodstvo Triglavčanov, ki so nato dosegli še en zadetek.

V nadaljevanju se je igra še bolj razžvela. Domačini so vse sile vrli v napad in

uspeli, saj so Kamničani iz Kranja pol ducata golov. Izid srečanja lahko za goste ugodnejši če bi pri izkoristili strel iz bele točke. To uspeli in visoka zmaga Triglava je gotovljena.

Kolesarstvo

Ropret in Lampič zdržala

Goodwood - Svetovno prvenstvo kolesarjev v posamični vožnji na 100 metra dolgi krožni progi se je končalo za Vzhodnega Nemca Drogana, ki je dosegel čas 41:17,2 kolesarji iz 34 držav pa so odrezali tudi naši. Medtem ko je in Vlado Marn nista zdržala tempa, pa sta bila Bojan Ropret in Lampič vseskozi v vodilni skupini zasledovala sesterico ubežnikov, je pripeljal v cilj 67. Lampič je mivo pri tem, da sta za zmago zaostala le za 14 oziroma 18 sekund je na tako dolgi in zahtevni konkurenci najboljših kolesarjev vrsten rezultat.

ALPINISTIČNE NOVICE

• Iz Chamonixa pod Mt. Blancom sta se vrnila Andrej Štremfelj (AO Kranj) in Marjan Manfreda (AO Ljubljana-Matica). Poročata, da sta 5. avgusta preplezala Frendojev steber v Aiguille du Midi, smer, ki je visoka 1100 m in ocenjena IV/V, ter 50/60 stopinj. Steno sta preplezala v borih treh urah. Po treh dneh počitka in čakanja na ugodne vremenske razmere sta v noči med osmim in devetim avgustom preplezala še znano smer Bonnatti-Zappelli v Grand Pilier d'Angle. Smer ocenjeno s V+ ter 55-70 stopinj sta preplezala v osmih urah in nato nadaljevala po Peuteryskem grebenu, po katerem sta v treh urah dosegla Mt. Blanc du Courmayeur.

• Poleg njiju sta obiskala gore nad Chamonixom še Marko Česen in Nejc Zaplotnik (oba AO Kranj), ki sta preplezala Seignurjev steber v Aiguille du Midi (1100 m, ocena V, V+, 55 stopinj). Steno sta preplezala v osmih urah. Prav toliko časa sta potrebovala tudi za to, da sta preplezala znano Švicarsko smer v Les Courtes, ki sta jo plezala v noči med osmim in devetim avgustom.

• Člani PD Železniki so nas obvestili, da se pripravljajo na ustanovitev alpinistične sekcije. Že v jeseni nameravajo začeti z vzgojnim delom, saj je zanimanje za alpinistično dejavnost v Selški dolini veliko, veliko članov PD

je bilo že dosedaj vključeno delo AO Škofja Loka imajo tudi že precej kvalitetnih novcev. Tako so se letos (4. 8.) Škofja Loka, Čufar, Tone Hirsensfelder in Nejc in Miha Prevc v slabih menskih razmerah povzpeli Matterhorn po Hörnli greben. Teden dni pred tem pa so plezali Dolgo nemško smer v glavski steni. Miha Prevc in Pogačnik sta 25. julija vila Deržajev smer v Mali strovki.

• Se nekaj vzponov kranjskih alpinistov: v soboto 7. 8. sta teje Kranjc in Drago Segregr preplezala v slabem vremenu v steni Nad Šitam glave. V dne sta Matjaž Dolenc in Markič preplezala Sposad smer Križnar-Skerlj v Dolgi hrbtu. V nedeljo je Srečo Reberger sam preplezal Grintavčev steber, potem še eno smer in nato še Kaspominski smer. Vse smeri Grintavčevemu stebru.

• V torek 10. 8. sta Kranjc in Srečo Reberger preplezala Smer po zajedničem lom (v S steni Dolgega hrbta). • Naslednji dan, v sredo, Srečo plezal zopet sam in prvi solo vzpon po Jubilejni v Dolgem hrbtu.

• V četrtek sta Matej Kranjc in Srečo Reberger preplezala resko smer v Frdmanih potih. Matjaž Dolenc

LJUBLJANA - NOVA SMUČARSKA SEZONA SE ŽE NAJAVLJA - Smučarska sezona 1982-83, ki je zadnja pred zimskimi olimpijskimi igrami leta 1984 v Sarajevu, se že najavlja. V Jugoslaviji bo to novo sezono živahno, saj bodo štiri tekme za svetovni alpski pokal. V četrtek je o novi sezoni šel že prvi glas. V prostorih gospodarske zbornice v Ljubljani je bil slovesen podpis pogodb med pokrovitelji alpskih reprezentanc in jugoslovanskim smučarskim skladom. Samoupravni sporazum so podpisale organizacije Gorenja, Radenske, Zlatoroga, Kompasa, Kolinske, Droge, Slovina, Krke in Zlatarne Celje. Predsednik SZ Slovenije Janez Kocijančič je poudaril pomen pogodb za razvoj alpskega smučanja in dodal, da se bodo naši reprezentantje potrudili, da ne bodo razočarali in opravili zaupanje združenega dela, ki je s podpisom teh pogodb alpskemu smučanju zagotovilo letos sedem milijonov dinarjev, v naslednjih letih pa za vsako sezono petdeset odstotkov sredstev, ki se zlivajo v jugoslovanski smučarski sklad. - Foto: D. Humer

Druga jugoslovanska konjeniška prireditev za memorial maršala Tita

Veličastna konjeniška prireditev

BRDO – Konjeniški klub Brdo je bil prireditelj druge jugoslovanske konjeniške prireditve v spomin na maršala Tita. Drugo jugoslovansko konjeniško prireditev za najboljšje jugoslovanske kasače s kilometriskim časom 1:24,5 si je v nedeljo v toplem in sončnem poletnem vremenu ogledalo nad 20.000 ljubiteljev konjeniških prireditev. Med gosti družbenopolitičnih organizacij iz vse Slovenije je bil tudi predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor Avbelj, predsednik častnega odbora prireditve Ivan Maček-Matija in član federacije Miha Marinko.

Po pozdravnem govoru predsednika konjeniškega kluba Brdo Mira Dobroloviča in predsednika skupščine občine Kranj Ivana Cvara, ki je hkrati odprl to drugo jugoslovansko kasaško prireditev, se je začelo zares. V prvi dirki »Grintovec« za tri do dvanajstletne kasače je bil najhitrejši konj Patrik na vajetih Pera Crnkoviča iz Hrvaške. Lepke II na vajetih Zvonimira Mašiča iz KZ Vojvodina za dvoletne kasače je bila v dirki »Storžič« najhitrejša. V tretji dirki »Kočna« za dvoletne kasače se je izkazal

konj Durmitor na vajetih Zvonimira Mašiča. Ta je tako s svojima konjema dobil že drugo dirko.

Največ zanimanja je bilo za četrto in šesto dirko v spomin na maršala Tita. V dveh tekih za tri do dvanajstletne kasače je bila v obeh nastopih najhitrejša lanska zmagovalka Fegrina, ki jo je vodil Alojz Slavič. Med gosti je bil tudi osemdesetletni Ljudevit Slavič, ki že petinšestdeset let vzgaja kasače. Zanimiva je bila tudi zadnja dirka kmečkih dvovpregov. Tu so se na 1600 metrov dolgi progi pomerili vozniki v narodnih nošah. Najhitreje sta to progo pretekla konja last Janeza Kalana iz Senčurja.

V vmesnih točkah so nastopile tudi poštne štirivprege iz Djakova, Madžarske in Lipice. Tudi te so imele svoje tekmovalce, v katerih je bila najboljša štirivprega iz Djakova, pred Madžari, medtem ko je štirivprega iz Lipice morala odstopiti. Nad 20.000 tisoč gledalcev pa so s svojimi nastopi navdušili tudi madžarski cikoši.

Rezultati – dirka Grintovec (1600 metrov) – 1. Patrik (Crnkovič) 1:27,9,

Predsednik skupščine občine Kranj Ivan Cvar je ob otvoritvenem nagovoru dejal, da je konjereja vse bolj pomembna za splošni ljudski odpor.

2. Lino (Kosec) 1:28,7, 3. Izidora (Narat) 1:28,9, dirka Storžič (1400 m) – 1. Lepke II (Mašič) 1:26,3, 2. Lambardija (Hercog) 1:30,9, 3. Nis (Hojs) 1:35,6, dirka Kočna (1400 m) – 1. Durmitor (Mašič) 1:27,9, 2. Lina III (Cvetko) 1:32,4, 3. Lero II (Hanžekovič) 1:33,1, dirka Triglav (1600 m) – 1. Kripa (Angela Skofic – Brdo) 1:25,8, 2. Lavinica (Kovačič) 1:26,8, 3. Drava O. (Sladič) 1:27,1; spominška dirka maršala Tita, avtoštart v dveh tekih na 1600 m za 3- do 12-letne kasače s časom 1:24,5 in boljšim, nagrade 50.000, 30.000, 25.000 in 15.000 dinarjev, vozniku in lastniku konja, ki je dosegel najhitrejši čas na km miniaturni prehodni pokal – 1. Fegrina, 2. Duk in Eli, 4. Dimitrija MS in Eni; dirka Matija Gubec za kmečke dvovprege (1600 m) – 1. Janez Kalan (Senčur), 2. Anton Konc (Visoko), 3. Janjo Juhant (Komenda).

D. Humer, slike: I. Kokalj

Nad 20.000 gledalcev, ki so v nedeljo prišli na ogled druge jugoslovanske konjeniške prireditve za memorial maršala Tita, je uživalo v lepih in zanimivih borbah najboljših jugoslovanskih kasačev.

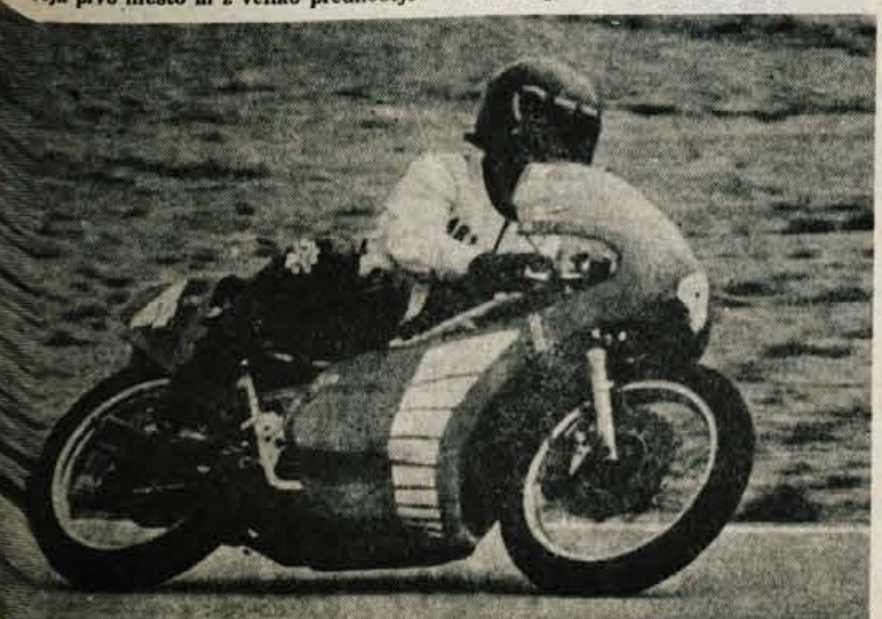
Zanimiv je bil nastop tudi četverovpreg Kobilarn Djakova, Lipice in Mezöhegyesa iz Madžarske.

Avto-moto šport

Verbič, Pintar, Janežič, državni prvaki

SLAVONSKA POŽEGA – Pred 20.000 gledalci je bila v Slavonki Požegi dirka za državno prvenstvo motoelistov. Izreden uspeh so dosegli gostji tekmovalci, saj sta Pintar iz Kamnika in Janežič iz Kamnika osvojila slovo državnih prvakov. Njima se je pri slovanju državnega prvaka pridružil še Peter Verbič iz Domžal. Vsi se za te pehe lahko zahvalijo mehaniku Niku Matjažu z Bleda.

V kategoriji do 50 ccm je Peter Verbič vojil prvo mesto in z veliko prednostjo

Kamničan Božo Janežič je na dirki za državno prvenstvo v kategoriji do 250 ccm z borbena vožnja na motorju Yamaha zasedel prvo mesto.

zmagal pred Rečanom Matuljo. V razredu do 125 ccm je Janez Pintar vodil od starta do cilja. Njegov najhujši konkurent Ljeljak iz Zagreba je bil šele tretji. Tako je Janez Pintar po dolgih letih tekmovalca letos uspešno končal državno prvenstvo. Najatraktivnejša je bila dirka v razredu do 250 ccm. Božo Janežič iz Kamnika je moral prehiteti Zagrebčana Hegla ali se uvrstiti na četrto mesto. Po smoli na startu je Janežič z borbena vožnja prehitel vse in zmagal. Obenem je dosegel tudi rekord tekmovalca, saj je v enem krogu vozil s 172 km na uro.

ISKRA KIBERNETIKA
Industrija merilno-regulacijske
in stikalne tehnike Kranj, n. sol. o.

OBJAVLJA LICITACIJO

za odprodajo naslednjih odpisanih osnovnih sredstev:

1. Hidravlična stiskalnica s kompresorjem 250 t	1 kom	100.000
2. Hidravlična stiskalnica 160 t	1 kom	70.000
3. Stroj za brizganje termoplastov 10 gr	1 kom	110.000
4. Stroj za brizganje termoplastov 10 gr	1 kom	110.000
5. Stroj za brizganje termoplastov 20 gr	1 kom	120.000
6. Brusilni stroj za zobnike	1 kom	2.500
7. Ekscenterska stiskalnica	1 kom	80.000
8. Ekscenterska stiskalnica	1 kom	40.000
9. Kombinirani vrtno-rezkalni stroj	1 kom	60.000
10. Obtočna črpalka	2 kom	200.000
11. Skobelni stroj	1 kom	100.000
12. Horizontalna ekscenterska preša	1 kom	100.000
13. Varilne klešče	2 kom	40.000
14. Funkcijska preša	1 kom	20.000
15. Stroj za peskanje	1 kom	10.000
16. Črpalka	1 kom	20.000
17. Stroj za tlačni liv	1 kom	400.000
18. Rezkalni gravirni stroj Ikstan	1 kom	40.000
19. Habegger stroj	1 kom	1.600
20. Stružnica Pirona	1 kom	100.000
21. Stroj za točkasto varjenje	1 kom	5.000
22. Stružni avtomat	1 kom	400.000
23. Vrtni stroj	1 kom	400
24. Stroj za rezanje navojev	1 kom	1.000
25. Stiskalnica	1 kom	2.300
26. Stroj za ozobčanje Mikron	1 kom	250.000

Cene veljajo fco – ISKRA natovorjeno na transportno sredstvo kupca.

Garancije ni, odprodajo po sistemu ogledano – kupljeno. Morebitni prometni davek se plača posebej.

Ogled je možen dne, 14. 9. 1982 od 11. do 13. ure in to:

– za stroje od št. 1 do 17 v Kranju, Savska loka 4,
– za stroje od št. 18 do 26 v ISKRI TOZD Vega, Kotnikova 4, Ljubljana.

Licitacija bo dne, 16. 9. 1982 ob 11. uri na prostoru ISKRE Kibernetika, Savska loka 4, KRANJ (dvorana samoupravnih organov).

Interesenti morajo pred pričetkom licitacije vplačati 10 %-no varščino na račun 51500-607-36381 pri SDK Kranj.

vezenine bled

TOVARNA ČIPK, VEZENIN IN KONFEKCIJE BLED,
n. sol. o. TOZD Konfekcija Bled, Kajuhova 1

Komisija za delovna razmerja objavlja na podlagi svojega sklepa prosta dela in naloge

KUCHARICE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- poklicna šola,
- tečaj o higienskem minimumu,
- 1 leto delovnih izkušenj kot kuharica.

Delo in naloge se sklenejo za nedoločen čas. Rok za prijave je 15 dni od dneva objave. Kandidati naj pismene prijave pošljejo na naslov Vezenine Bled, n. sol. o. Kajuhova 1, Kadrovske splošni sektor.

ŠOLSKI CENTER RADOVLJICA

razpisuje

VPIS NA HOTELSKO FAKULTETO OPATIJA

– dislocirani oddelek Bled – smer hotelirstvo
za šolsko leto 1982/83 (1. st. študij).

Pravico vpisa imajo vsi, ki imajo dokončano srednjo šolo in so v rednem delovnem razmerju.

Prijave pošljite na naslov: Šolski center Radovljica, Gorenjska cesta 13, do 15. septembra 1982.

Vpis bo 1. in 2. oktobra 1982 na Bledu. Informacije lahko dobite po telefonu št. (064) 75-871.

**Zavod
MATEVŽA LANGUSA
Kamna gorica**

razpisuje na podlagi sklepa odbora za medsebojna delovna razmerja prosta dela in naloge

VARUHINJE

za delo v oddelkih za delovno usposabljanje v zavodu v Kamni gorici za določen čas

Pogoji:

- veselje za delo z duševno prizadetimi otroki.

Rok prijav je 8 dni po objavi na naslov: Zavod Matevža Langusa Kamna gorica – odbor za medsebojna delovna razmerja.

Buče za zlahtno pijačo – Luskovčev Janez iz Britofa je njega dni hodil po Bosni in videl tam steklenice z dolgimi, tankimi vratovi, v katerih so domačini navadno shranjevali dobro domače žganje ali kakšno drugo zlahtno kapljico. Pa tudi za vodo so jo uporabili, če ni bilo drugega. Zaželel si je takšnih steklenic in poprosil za seme. Samo štiri zrna semena je dobil, pripoveduje, pa se je doma razrasel grm z bučami čez in čez čez jablano. Zdaj so tu že plodovi. Večji od male Biljane, sosedove punčke. Ko bodo rumeni, jih bo obral, izdolbel semenje, posušil in ni vrag, da ne bi držale tudi gorenjskega sadjevca... – Foto: D. Dolenc

Ob obletnici nov prizidek – Gasilsko društvo Srednja vas pri Senčurju letos slavi 30 let. Ob prazniku so predali namenu prizidek gasilskega doma, ki so ga zgradili v sodelovanju s Centralom, s čigar trgovino bivajo pod isto streho. Zgrajen prizidek ni le lep primer sodelovanja med društvom in delovno organizacijo, temveč tudi primer trdne volje in prostovoljnega prizadevanja krajanov. Naložba v prizidek jih je veljala blizu dva milijona dinarjev, skoraj polovico so s prostovoljnim delom prispevali gasilci, kmetje pa darovali les. V prihodnje se bo društvo bolj posvečalo urjenju gasilcev in manj nalaganju v opremo in objekte. – Foto: D. Ž.

Za večjo
prometno varnost

Varno v šolo in domov

Pred tednom so se ceste, ki vodijo proti šolam, spet napolnile s šolarji. Za mnoge med njimi — za prvošolce — je to tudi velik korak k samostojnosti, saj mora večina med njimi vso pot od doma in nazaj prehoditi peš in se tako prvič samostojno vključevati v promet in nevarnosti, ki jih le-ta prinaša. Čeprav se šolarji vozijo do šol tudi z avtobusi, najbolj oddaljeni imajo tudi posebna šolska vozila, pa večina vendarle prihaja do šole peš in to večinoma po zelo prometnih cestah, kjer je treba zelo previdno tudi čez prehod za pešce.

Učenci — Na poti v šolo in domov uporabljajte najvarnejšo šolsko pot in prehode čez ceste. Hodite po pločnikih oziroma po skrajnem robu vozišča, tako da ne ovirate prometa. Zunaj naselja hodite obvezno po levi strani ceste. Če ni v bližini zaznamovanega prehoda za pešce, prečkajte cesto na preglednem mestu, pazljivo in po najkrajši poti.

Starši — Poskrbite, da bodo vaši prvošolčki, pa tudi starejši šolarji, dobro poznali najbolj varno pot do šole in nazaj. Opozorite jih na nevarnosti na tej poti. Ne bo odveč, če greste vsaj nekajkrat z najmlajšimi do šole in nazaj do doma. Na šolskih torbicah naj imajo nalepljene ustrezne odsevne nalepke.

Sole in vzgojitelji — S šolsko potjo in ukrepi za prometno varnost otrok naj bodo seznanjeni vsi učenci in starši. Od prvega šolskega dne naj prvošolci nosijo rumene rutice. Ne dovolite vožnje s kolesom učencem, ki nimajo kolesarskega izpita in brezhibnih koles. Na nevarnih prehodih priporočamo pionirsko prometno službo.

Vozniki — Bodite obzirni do vseh udeležencev v prometu, še posebej do šolarjev. Zato vozite še posebej previdno v bližini šol, na kar opozarjajo tudi prometni znaki ob cesti in talne oznake. Previdnost pa velja seveda tudi drugje, ne le v bližini šol. Samo lani je bilo zaradi nepredvidnih voznikov v Sloveniji huje in lažje ranjenih v prometnih nesrečah 1719 otrok in mladostnikov.

S. L.

Denar zaigral v igralnici

Z različnimi izgovori je lani in letos Simon Dovžan izvalil od ljudi velike vsote denarja, vrnil pa le malo — Doslej ovadbe za devet kaznivih dejanj goljufije

Kranj — Čeprav je vsota, za katero je Simon Dovžan iz Tržiča osumljen, da si jo je pridobil z goljufijami, dosegla že skoraj 50 milijonov starih din, pa kaže, da to še ne bo dokončna številka. Se vedno se namreč oglašajo oškodovanci, ki so 30-letnemu sobopleskarju posodili denar, vrnil pa jim ga ni.

Prvi dve ovadbi so napisali delavci organov za notranje zadeve v Krškem. V Sevnici je namreč Dovžan, ki ima sicer družino in otroke, spoznal E. Z., ki mu je sčasoma tako zaupala, da mu je izročila 24.000 novih din, da bi ji v Ljubljani kupil rabljen avtomobil, vendar pa ni več videla ne denarja ne avtomobila. Čez nekaj mesecev ji je sicer vrnil približno polovico denarja, drugo pa ji je ostal dolžan.

V Krškem se je tudi dogovarjal za prodajo svojega avtomobila BMW 2002. Zamenjal naj bi ga za zastavo 101 z doplačilom 30.000 din. Kupec mu je na račun dopolnilnega doplačila že dal 10.000 din, ko pa se je kasneje kupčija razdrla, mu Dovžan ni vrnil 10.000 din, kot je bilo domneno.

Vsa ostala kazniva dejanja goljufije, za katera so delavci UNZ napisali ovadbe temeljnemu javnemu tožilstvu, pa je Dovžan zagrešil na Gorenjskem in sicer lani pa vse do poletja letos, ko se je znašel v priporu. Zgovoren in uglasenega vedenja je tvezil ljudem najrazličnejše izmišljotine, samo da so mu posodili denar. Navezoval je stike z mlajšimi ženskami, jim govoril, da je trgovski zastopnik, da veliko potuje v tujino in da lahko od tam marsikaj prinese, zlatino, akustične aparate in podobno. Nekatere so mu za nakup teh predmetov izročile tudi devize, vračilo pa je potem z izgovori odlagal. Ljudje so ga iskali celo na domu in tudi na delovnem mestu,

kjer pa si je tudi sposojal od sodelavcev. Čeprav so različni dolgovi vrtoglavo naraščali, si ni delal skrbi, saj je za tri mesece najel avtomobil rent a car, se vozil na Bled, kjer je na igralnih avtomatih zapravil večino izposojenega denarja. V razmeroma kratkem času je samo na Gorenjskem izvalil od ljudi 245.000 din. Znal je tako govoriti, da so mu ljudje, večina mu je dala denar brez potrdila, verjeli in odprli denarnico tudi za velike vsote. Ni pa obljubljal le nakup različnega blaga v tujini. Nekajkrat je pritekel ves zasopel h kakšnemu znancu in pripovedoval, da so mu pravkar pripeljali gradbeni material za hišo in da nujno potrebuje 15.000 din. Sele kasneje je dobrosrčno izvedel, da Dovžan ne gradi nobene hiše.

Da bi se nekako izkopal iz dolgov in prekinil z lahkomišelnim življenjem, mu je letos žena izročila okoli 300.000 din. Vendar pa je Dovžan lahko vrnil le dvema, trem, polovico te vsote je namreč moral odšteti za splošno rent a car avtomobilov.

L. M.

Vrgel petardo

Kranj — V petek, 3. septembra, ob 14.20 je v kemični tovarni Ekso- term na Polici v sejalnici, kjer sejejo aluminijasti prah prišlo do eksplozije. Delavec Vukosar Damjanovič je vrgel petardo pod noge Bojana Tomažina, ki je sejal aluminijasti prah. Zaradi eksplozije in iskenja se je na Tomažinu vnela delovna obleka, vžgal pa se je tudi aluminijasti prah. Sodelavci so Tomažinu strgali gorečo obleko, vendar je kljub temu dobil opekline po hrbtu in ramenih. Hudo opečenega so prepeljali v bolnišnico.

NESRECE

PADEL POD TRAKTOR

Lahovče — V petek, 3. septembra, ob 13.20 se je na lokalni cesti v Lahovčah pripetila huda nesreča. Voznik traktorja s prikolico Ferdinand Rozman 1908 iz Lahovč je peljal od regionalne ceste proti Lahovčam. Pri gostilni mu je nasproti pritekel Boštjan Štern, star 12 let, ki je skušal med vožnjo stopiti na traktor, da bi ga peljal namesto Rozmana. Rozman se je s sedeža umaknil in hotel izročiti volan otroku, temu pa je ob stopanju na traktor spodrsnilo, tako da je padel pod zadnje kolo. Vozniku Rozmanu ni uspelo traktorja takoj ustaviti, tako da je traktor zapeljal čez otroka tudi s prikolico. Boštjan je bil v nesreči tako hudo ranjen, da je umrl med prevozom v bolnišnico.

ZAPELJALS CESTE

Nomenj — V nedeljo, 5. septembra, ob 19.50 se je na regionalni cesti Bohinjska Bistrica-Bled pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Voznik osebnega avtomobila Dušan Gamboc (roj. 1955) iz Ljubljane je peljal proti Bledu, ko je v bližini hiše št. 52 v Nomenju zapeljal s ceste in trčil v skalo. V nesreči sta bila voznik in sopotnica ranjena, na avtomobilu pa je škoda za 100.000 din.

L. M.

Kamenje ubilo planinca

V nedeljo, 5. septembra, ob 16. uri se je v Jalovčevem kuloarju nad dolino Tamar smrtno ponesrečil Jože Ograjšek (roj. 1957) iz Ljubljane. Pokojni je skupaj s Jankom Rajbarjem iz Ljubljane sestopal, ko se je nanju v spodnjem delu kuloarja vsulo kamenje. Eden večjih je zadel Ograjška v glavo. Rane so bile tako hude, da so ga reševalci iz Kranjske gore in Rateč našli že mrtvega.

ISKRA
Industrija
za telekomunikacije
in računalništvo
Kranj, n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja
in osebne dohodke Delovne
skupnosti Komerciala
objavlja prosta dela in naloge

**SVETOVALCA
ZA PODROČJE
KOMERCIALE**

Pogoji:

- dipl. ekonomist komercialne smeri,
- zunanje trgovinska registracija,
- 5 let delovnih izkušenj na področju zunanje trgovine.

Kandidati naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Iskra telematika Kranj, Kadrovska služba, Savska loka 4, Kranj.

ISKRA
KIBERNETIKA
TOZD Tovarna stikal
Kranj

Komisija za delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge

VOZNIKA VILIČARJA
za stroj nosilnosti do 1,5 t

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih še naslednje pogoje:

- opravljen izpit za voznika viličarja,
- zaželenje ustrezne delovne izkušnje.

Kandidati naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Iskra kibernetika Kadrovska služba, Savska loka 4, Kranj.

Zasliševanje prič

Drugi dan ponovne sodne obravnave je sodišče ponovno zaslišalo prič, ki so poznale ali videle Vido Markovčiča. Urško Brečko

Včeraj se je pred Temelinim sodiščem v Kranju nadaljevala sodna obravnava zoper Metoda Trobeca in sicer je bilo na vrsti zasliševanje prič.

Mati pogrešane Vido Markovčič je kot priča povedala, da je bele natikače hčerki, ki je sicer živela v Domu Malči Beličeve, sama kupila. Omenjene natikače so namreč našli pri Trobecu tako kot tudi več oblačil in druge obutve, ki bi lahko pripadale pogrešanim ženskam. Vidina mati je natikače prepoznala po tem, da so bili na eni strani že natrgani, saj je hčerki sama rekla, ko je bila le-ta pri njej na obisku, naj obutev vendar zamenja.

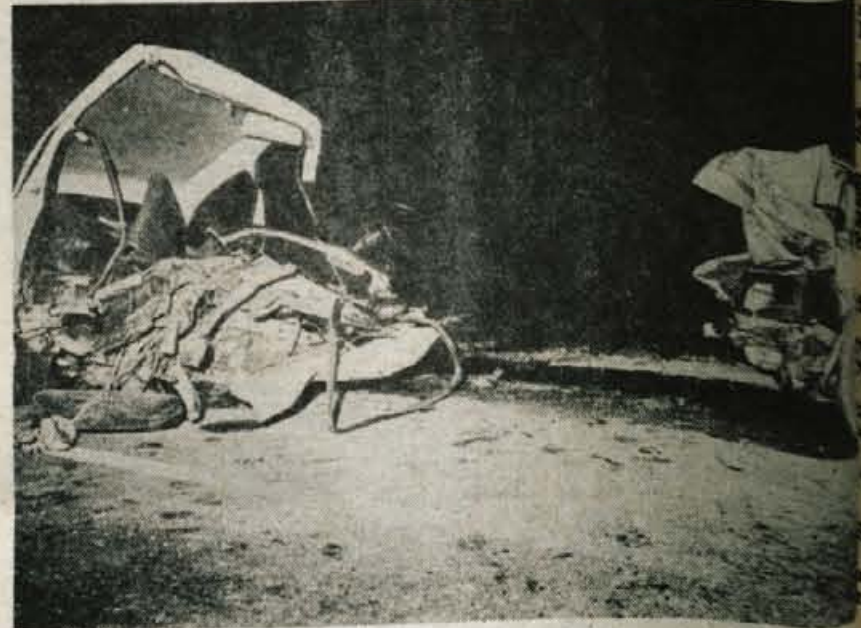
O natikačih je govorila tudi druga priča, vzgojiteljica iz Doma M. Beličeve, ki je zatrnila, da je take natikače nosila Vida, druga dekleta pa ne. Vida je te natikače nosila dlje časa, saj so bili že precej ponošeni. Med oblačili, ki jih je predsednik senata pokazal pričam, pa ni mati mogla prepoznati nobene obleke, ki bi pripadala Vidi.

Sodišče je ponovno zaslišalo tudi prič, ki bi lahko osvetlile izginotje Urške Brečko. Tako je šofer avtobusa Alojz Kovač kot na prejšnji obravnavi povedal, da se je Brečkova v marcu 1978, ko je potem izginila, peljala z njegovim avtobusom od Lisce do Brega oziroma do križišča, od tam pa je še dober

kilometer do železniške postaje Breg. V avtobusu je namreč Brečkova pozabila denarnico z izkaznico. Brečkova je sicer razpravljala že prej od doma na Okroglici, vendar pa je zaspala. To je priča Kovač, povedala njegova mati, ki je bila ta dan pri Brečkovi doma. Vidi je tudi istega dne ob 18.30 odšel vlakom v službo v Zidani most, dar pa na postaji, kjer vlak staja minuto, Urške Brečke ni bilo. on je ni videl. Urško pa je poznal, saj sta oba doma na Okroglici.

Na prejšnji obravnavi se ni točneje razjasnilo, s kakšnim vlakom je Urška Brečko odpeljal proti Ljubljani, s tistim ob 19.34. Sodišče bo moralo na danji obravnavi ugotoviti, na katerem vlak je stopila Urška in se odpeljal proti Ljubljani, kjer naj bi gostilni istega večera srečal Trobec. Trobec je namreč v preiskavi vedal, da je srečal v gostilni dekle, ki da je z avtobus ali vlak, doma pa je Dolenjske.

Sodna obravnava se danes nadaljuje z zasliševanjem prič, tedna in v naslednjem tednu bodo strokovno mnenje o izginotju Brečkove sodni izvedbi psihiatro, psihologijo in seksologijo.

Družinska tragedija

SENČUR — »Slišal sem pok, krivljenje pločvine. Vse se je zgodilo v hipu,« pravi ena od prič sobotne tragedije. V razbitinah dveh avtomobilov so takoj umrli trije ljudje. Med prevozom do bolnišnice tudi četrti. Mlado mamico z dveletno hčerko so hudo ranjene odpeljali na zdravljenje v bolnišnico.

Nesrečo na regionalni cesti, med Kranjem in Brnikom, blizu odcepa za Senčur je v soboto zvečer ob 18.45 uri povzročil 28-letni Zoran Mijatović z začasnim stanovanjem v Kranju, stalnim na Bledu — Rikljeva cesta. Proti Kranju je vozil v fičku KR 100-731, v blagem levem ovinku je nenadoma zavil v levo in čelno trčil v nasproti vozeč avtomobil zastava 101 KR 106-510, ki ga je proti Senčurju, pravilno po desni strani ceste, peljal 23-letni Milan Bučan, doma iz Srednje vasi 73 pri Senčurju.

Kranjski poklicni gasilci so bitin fička izrezali ukleščeno. Voznika Mijatoviča. V avtomobilu zastava 101 je umrla družina: letni Ciril, njegova dve letni hčerki, žena Vladimira, med prevozom v bolnišnico tudi njun 23-letni voznik Milan Bučan. 21-letni zijo Bučan in njeno dve letni hčerki. Matejo so ranjene odpeljali v bolnišnico.

Javni tožilec in preiskovalec sodnik sta odredila odvzem voznih dovoljenj obojem. Sodišče sodni izvedenec prometne policije pregledal ostanke fička, da bi točneje ugotovili zakaj je Zoran nenadoma z avtomobilom peljal v levo.

Besedilo in fotografija MIRA KUNŠIČ

Kranj — Na parkirišču stoji oropan, razdejan in zapuščen avtomobil brez registrskih tablic, lastnika že lep čas nima, zato pa zavzema cel prostor na parkirnih površinah. Taki prizori v Kranju niso novega. Zlasti v krajevni skupnosti Vodovodni stolp, od koder je posnetek, že lep čas kličejo na pomoč komunalnega redarja, ki bi bil budil odstranitev opuščenih vozil in sprostil parkirne prostore. delegatsko vprašanje na skupščini so že postavili. Žal oboje zama-

Foto: D.

Lesce — Poslovalnica »Sadje zelenjava« trgovskega podjetja Murka je svoje skladiščne prostore med drugim zavarovala tudi z železnimi rešetkami na oknih. Na sliki pa je dobro vidno, kako slabo so zazidani železni križi. Kakega malopridneža gotovo ne bodo zaustavili, ko bi se bil nameril v skladišče po ozimnico. Družbena lastnina naj se bolje zavaruje, če nečemo velike materialne škode. — Foto: Franc Debeljak

MALI
OGLASI

telefon
27-960

nasproti poročnišnice
C. JLA 16
- uprava
- komerciala
- ekonomska
propaganda 28-463

PRODAM

Prodaj več PRASICEV, težkih od 40 do 120 kg. Posavec 16, Podnart 7994

Prodaj FOTOAPARAT praktična LTL. Markovič, C. na Belo 4, Kokrica 8645

Prodaj GLISER BLAN GT 402 z motorjem 30 KM JOHNSON ter vso opremo. Tekavec, Predoslje 108 (Orehovlje) 8855

Prodaj GRADBENO BARAKO 3x4. Informacije po tel. 28-602 8789

Prodaj 8 mesecev brejo TELICO. Riharič, Lajše 16, Selca 8822

Prodaj AGREGAT homelite, 2,75 kW. nov. Telefon 83-056 - Jesenice 8885

Prodaj JABOLKA na drevju, PSE. NICO in bukova DRVA. Pevno 5, Škofja Loka 8886

Prodaj HI-FI iskra tip SST 2030 z zvočnikom. Telefon 26-278 po 18. uri 8887

Prodaj barvni EKRAN A 67-100 X 29. TV gonjenje ter zvočno KAMERA chinon. Prodaj 8. Jože Valjavec, Tupalčice 75, 8888

Prodaj KLUŠKO MIZO 70x70. FOTELJ, POSTELJO z jogijem vse. Meblo, prodaj za 2.000 din. Telefon 21-480 popoldan 8889

Prodaj MIVKO. Demšar, Log 2, Škofja Loka 8890

Prodaj KOSILNICO alpina za VOLIKO, ki zna dobro voziti s kosilom. Razliko doplačam. Težkega vsaj 300 kg. Kristina Pavlič, Ljubno 14 8891

Prodaj eno leto stare KOKOŠI. Razprodajam eno leto stare KOKOŠI. nesemice in KOKOŠI za zakol. Cegelnica 1, Naklo 8892

Prodaj stensko URO (leseno ohišje). Hototič 44 8893

Prodaj ugodno prodaj skoraj nov globok OTROSKI VOZIČEK. Kranjec, Vide Sankotičeve 4, Kranj 8894

Prodaj ugodno prodaj POHIŠTVO za dnevni prostor z dvema foteljama in mizico, ki je tudi za samsko sobo; in KUHINJSKE ELEMENTE zelena Orbnjaka. Vombergar, Britof 180, Kranj 8895

Prodaj ugodno prodaj raztegljiv KAVČ in FOTELJA. Telefon 064-62-911 8896

Prodaj ugodno prodaj SEDEŽNO GAR- NITURO in zakonsko POSTELJO. Sankotič, Gradnikova 7, Kranj 8897

Prodaj nov MOTOKULTIVATOR F z rotokosilnico. Naslov v oglašnem oddelku. 8898

Prodaj SPALNICO in DNEVNO OBO. Tekstilna 8, Kranj, tel. 21-956 8899

Prodaj KROMPIR za ozimnico. Spenk, Hraše 52, Smlednik 8900

Prodaj poceni prodaj POHIŠTVO za v dnevni sobi in črnoBEL TELEVIZOR. Informacije po tel. 79-511 od 15. do 18. ure 8901

Prodaj KRAVO pred telitvijo. Mlin- ska 19, Bled 8902

Prodaj 700 kosov PREZIDNEGA KLOKA MB-4. Kikelj, Skokova 2, Stra- žisce (popoldan) 8903

Prodaj nov manjši TROSILEC hlev- nega goveja TG 25 SIP Šempeter. Anton Rupar, Bukov vrh 33, Škofja Loka 8904

Prodaj VRTALNI STROJ - vibrator iskra, tip VV 116/A 1, skoraj nov. Naslov v oglašnem oddelku. 8905

Prodaj KOSTIM, modre barve in roza BLUZO za deklico, staro od 12 do 14 let, primerno za razne prireditve. Simona Kosi, Jenkova 10, Kranj 8947

Prodaj drvarnico s trdimi in mehkiimi DRVMI. Drvarnico je treba odstraniti. Ana Česen, Likozarjeva 25, Planina ali tel. 25-661 - int. 566 popoldan 8930

Zelo ugodno prodaj globok italijanski OTROSKI VOZIČEK. Jože Hribar, Zasavska 42/A, Kranj-Orehek 8931

Prodaj polkrovno lipicansko KOBILO, staro 4 leta (mati alegra - lipicanka, oče anglo-arabec). Telefon 21-540 8932

Prodaj 6 KW termoakumulacijsko peč za 1 SM. Košnik, Kokrški log 9, Kranj. Tel. 26-040 8948

KUPIM

Kupim delovnega VOLA. Franc Rupar, Log 5, Škofja Loka 8906

Kupim BARAKO, približno 2,5x4 m, primerno za garažo. Naslov v oglašnem oddelku. 8933

VOZILA

Prodaj OPEL KADETA, letnik 1972. Pene, Mošnje 45, Radovljica 8949

Prodaj OPEL REKORD 1700, letnik 1972, registriran do 25. 7. 1983, za 7 SM. Tekavec, Predoslje 108 (Orehovlje) Kranj 8704

Prodaj R-4, letnik 1975, registriran do avgusta 1983. Jože Urnkar, Polica 17, Naklo 8712

Zelo ugodno prodaj karambolirano ZASTAVO 750, letnik 1977. Janko Bergant, Podbica 16, Zg. Besnica 8717

Prodaj GOLF diesel, letnik 1979. Hab- jan Gabrk 16, Škofja Loka 8836

Ugodno prodaj AMI 8, letnik 1975. Reševa 5, tel. 25-678 8839

Prodaj vrhunski TRANZISTOR san- yo satelit RP 8800, primeren za radio- amaterje. Jenko, Trata 11, Škofja Loka 8385

Prodaj RENAULT 4. Črnogrob 1, Zab- nica 8907

Prodaj RENAULT 4 - »KATRCO«, letnik 1977. Trojar, Železniki, Na Plavžu 70 8908

Ugodno prodaj osebni avto POLO- NES, letnik 1980. Ponudbe na naslov: Boris Stumberger, Kranj, Lojzeta Hro- vata 10 8909

Prodaj MZ 150 T. Janez Kokalj, Pre- doslje 75/A, Kranj 8910

Prodaj nov POLONEZ in DIANO, letnik 1980. Stošičeva 5, Kranj za avto- busno postajo. Ogled popoldan (Burja) 8911

Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1978 - december, registrirano za 1 leto, cena 7,5 SM. Telefon 74-210 popoldan 8912

Prodaj AMI 8, letnik 1972, celega ali po delih ter rezervne dele za LADO 1200 ali FIAT 124: sprednji pokrov, okrasno in pločevinasto masko, hladilnik, prevleke. Zeje 5, Duplje 8913

Ugodno prodaj ZASTAVO 101 kon- fort, letnik 1980 z novimi gumami in ra- diom. Mileta Femič, Bistrica 93 pri Trziču 8914

Prodaj CITROEN GS pallas, letnik 1976, cena 19 SM. Informacije po telefonu 21-442 - Kranj 8915

Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1976. Sajovic, Srednja vas 55, Šenčur 8916

ZASTAVO 750, letnik 1973, ugodno prodaj. Informacije po tel. 21-880 do 14. ure popoldan. Babič, Otoki 20, Železniki 8917

Ugodno prodaj ZASTAVO 101, letnik 1973, registrirano do septembra 1983. Markovič, Tenetiše 43, Golnik. Ogled po- popoldan 8918

SIMCO 1100, karambolirano, prodaj za 1,5 SM. Janez Kogovšek. Informacije po tel. 061-768-149 8919

126-P, letnik 1977, registriran do avgusta 1983, prodaj. Gojko Vurkelec, Sp. Besnica 37 8920

Ugodno prodaj SIMCO 1100, letnik 1972, prenovljeno. Ogled vsak dan na Hrušici 63, Jesenice 8921

Prodaj DELE za spačka. Darja Maj- nik, Moše Pijadeja 9, Kranj 8922

Prodaj ZASTAVO 101, letnik 1975. Matej Šparovec, Kamna gorica 4, telefon 79-408 8923

Ugodno prodaj tovorno prikolico za osebni avto. Suštaršič, Zg. Bitnje 213, Zabnica 8924

Prodaj wartburga po delih. Ogled vsako popoldne. Žura, Zg. Brnik 1, Cerklje 8745

Ugodno prodaj garažirano Z-101, let- nik 1977. Informacije vsak dan popoldan. Podnart 40 8744

Prodaj AMI 8, letnik 1971, registriran do maja 1983, za 2,5 SM. Poljanšek, Ra- čeva 3, Žiri 8925

Prodaj VW 1300, letnik 1963, nere- gistriran, motor 40.000 km po generalni. Ogled vsak dan od 14. do 15. ure. Kljčki, Planinska 14, Lesce 8926

Prodaj VW 1500, letnik 1965, ne- registriran; in MOTORNO KOLO NSU maxi. Ogled popoldan od 18. do 19. ure. Tomo Prpič, Gubčeva 16, Radovljica 8927

Prodaj FORD TAUNUS 1600 L, let- nik 1978, prevoženih 70.000 km. Telefon 064-77-407 dopoldan; 77-821 po 16. uri - 8928

Ugodno prodaj MOPED - tip V 14 in VW variant 1500, nevozen, celega ali po delih. Naslov v oglašnem oddelku. 8929

STANOVANJA

Mirno dekle nujno išče GARSONJE- RO, oziroma SOBO s souporabo sanitarij ter možnostjo kuhanja. Sifra: Uslužben- ka 8934

Zamenjam enosobno etažno STA- NOVANJE za dvosobno s kabineto in v Škofji Loki (z doplačilom). Naslov v oglašnem oddelku. 8935

Kupim dvo ali trosobno STANO- VANJE v Škofji Loki. Informacije po telefonu 064-61-480 od 14. do 18. ure 8936

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju ali bližnji okolici. Sifra: Redna plačnica 8937

Prodaj novejšo dvosobno STANO- VANJE v Škofji Loki. Ponudbe pod: Priložnost 8938

Zakonica s štiriletno punčko, iščeta SOBO in kuhinjo v Trziču ali bližje meji za dobo treh let. Ponudbe pod: Poštena 8939

POSESTI

Kupim zazidljivo PARCELO v okolici Škofje Loke, od 500 kv. m dalje. Plačilo v devizah. Franjo Sardi, Partizanska 47, Škofja Loka 8858

HISO, starejšo, manjšo, v okolici Kranja, do 170 SM, kupim za gotovino. Ponudbe pošljite pod: Kranj - malo vrta 8859

Kupim ZAZIDLJIVO PARCELO v Škofji Loki ali okolici. Informacije po tel. 064-61-480 od 14. do 18. ure 8940

ZAPOSLOTITVE

LIVARJA za delo v pesku in delavca za pomožna dela, zaposlim. Božo Mostar, Kranj-Stražišče, Benedikova 7/A 8870

Zaposlim ZIDARJA ali delavca za pri- učitev v zidarski stroki. Naslov v oglaš- nem oddelku. 8941

OBVESTILA

SERVIS! Za čiščenje »stepihov«, ta- pisoma in itisoni! Čistim za zasebni in družbeni sektor. Telefon 25-819 od 14. do 20. ure 8620

CENJENI GOSTJE! Bife in kegljišče »SIMON JENKO« - Podreča, obvešča da bo spet odprt od 1. 9., in sicer od 16. do 22. ure v nedeljah pa od 10. do 22. ure - ponedeljek zaprto. Se priporoča Antun Sestanovič - Podreča 8872

Strokovno in tehnično PREVAJAM NEMŠČINO. Telefon 21-819 8942

Delam vsa ZIDARSKA DELA, tudi fasade - kvalitetno in hitro opravljeno delo. Ponudbe: Privatnik 8943

VRTAM dimnike za CENTRALNO napeljava. Suštaršič, Zg. Bitnje 213 Zabnica 8944

OSTALO

Sprejem deklet, ki bi rada nadaljevala šolo ali se zaposlila (ji pomagam). Martin Kaplan, Galjeva 14, Ljubljana 8882

Branka Dovžan, Cankarjeva 11, Trzič, obveščam, da nisem plačnica dolgov, ki jih je napravil moj mož - Simon Dovžan 8945

Iščem prijazno in urejeno žensko za VARSTVO na našem domu v Kranju. Po potrebi nudimo komfortno stanovanje. Ponudbe pod: Dobro plačilo 8946

Z Glasom v Kumrovec in v Podčetrtek

Če ste prebrali obvestilo v prejšnjem Glasu, že veste, da gremo na jesenski izlet z Glasom z vlakom. Torej GLAS in TIT skupaj! Zeleni vlak nas bo popeljal v zeleno Zagorje.

Zgodaj zjutraj - točen čas bomo objavili v eni naslednjih števil Glas - bo zeleni vlak odpeljal z Jesenic proti Kumrovcu in imel postanke v Lescah, Podnartu, Kranju, Škofji Loki, Medvodah in v Ljubljani.

V Kumrovcu si bomo ogledali Titovo rojstno hišo, Spominski dom in še kratek film o življenju predsednika Tita, potem pa se bomo zapeljali v Podčetrtek. Tu bo pri hotelu Atomske toplice piknik, kjer se bo pilo in jedlo, domače viže pa nam bo igral harmonikar. Kdor bo hotel, se bo seveda lahko šel tudi kopat. Zvečer se bomo vračali proti Jesenicam. Ustavili se bomo povsod tam, kjer so bili postanki zjutraj.

Cena izleta je sicer 840 dinarjev, a TIT prispeva 70 dinarjev in tako bo izlet stal nenaročnika 770 dinarjev, za naročnika Glasu in njih svojce pa 600 dinarjev, ker GLAS prispeva za vsakega svojega udeleženca kar 170 dinarjev. To je pa že nekaj, kajne?

Prijave sprejema naša komerciala na Cesti JLA 16 v Kranju (telefon 28-463 - tovarišica Olga Zamida) do polne zasedbe vlaka.

Do 15. septembra je treba tudi poravnati stroške izleta; lahko se osebno zglasite pri nas na Cesti JLA 16 v Kranju ali pa denar pošljete po položnici na žiro račun 51500-603-31999

Tokrat objavljamo naslednje izjrebanice:

Vika Ambrožič, Hrušica 1, Jesenice
Anton Kaučič, Cankarjeva 27, Jesenice
Franc Košir, Gasilska 4, Kranjska gora
Ivan Klančnik, Dovje 24, Mojstrana
Ana Legat, Dovje 42, Mojstrana
Jakob Rožič, Rateče Planica 113 a
Janez Čop, Blejska Dobrava 75

PRIJAVNICA za izlet v Kumrovec

Za na izlet v Kumrovec in Atomske toplice 25. septembra 1982 se prijavljamo:

Ime in priimek

točen naslov

naročnik Glasu
DA - NE - SVOJEC

1.

2.

3.

4.

Podpis:

Prijavnico je treba poslati na: ČP Glas Kranj, Moše Pi- jade 1, 64000 Kranj

KLADIVAR

64226 ŽIRI YUGOSLAVIA

TOVARNA ELEMENTOV ZA AVTOMATIZACIJO

p.o.

KLADIVAR ŽIRI

Komisija za delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela oziroma naloge:

1. LIČARJA (delo v lakirnici)

Pogoj:

- končana poklicna šola za ličarje oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti in 2 leti delovnih izkušenj

2. ČISTILCA (2) (čiščenje proizvodnih prostorov)

Pogoj:

- končana ali nedokončana osnovna šola

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema splošni sektor 15 dni po objavi.

Izbira med prijavljenimi kandidati bo opravljena v 30 dneh po preteku objave.

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 15 dneh po sprejetem sklepu o izbiri.

Izbrani kandidati bodo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi žene, mamice

SONJE ŠULIGOJ

roj. BREZAR - medicinske sestre

se iskreno zahvaljujem kolektivu Onkološkega inštituta za požrtvo- valno skrb v najtežjem času bolezni.

Iskrena hvala vsem sorodnikom še posebno družini Vidmar iz Zgornje- ga Brnika, sostanovalcem, sosedom, prijateljem in znancem za dano pomoč v času bolezni, za pismena in ustmena sožalja, za podarjene vence in cvetje ter za spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna hvala za dano pomoč kolektivu Inštituta za geodezijo in fotogrametrijo, pred- sedniku KK SZDL Britof za lepe poslovilne besede, pevcem za ganljive žalostinke, g. župniku Petriču za opravljeni pogrebni obred ter za gan- ljive poslovilne besede.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Cveto, hčerka Iris in sin Gregor.

Britof, 6. septembra 1982

Znancem in prijateljem sporočam žalostno vest, da so v prometni nesreči tragično preminuli moji starši in brat

VLADIMIRA BUČAN, CIRIL BUČAN in MILAN BUČAN

Pogreb dragih pokojnikov bo v torek, 7. septembra 1982 ob 16. uri na poko- pališču v Kranju.

Žalujoči sin Slavko

Kranj, Srednja vas, 4. septembra 1982

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT
GORENJSKE

n. sol. o. Kranj, JLA 2

oglašja na osnovi sklepov Komisij za delovna razmerja prosta dela oziroma naloge:

TOZD Komercialni servis Kranj

PRODAJALKO ŽIVILSKE STROKE

za delo v samopostrežni trgovini v Hrastju

TOZD Tovarna olja Oljarica Britof

DELAVKO BREZ POKLICA

za čiščenje pisarniških prostorov, za določen čas - za nadomeščanje delavke na poročniškem do- pustu.

Prijave sprejema Splošno kadrovski sektor KZK Gorenj- ske, Kranj, JLA 2, v 8 dneh po objavi.

Mlade najbolj zanima oborožitev

Na Pokljuki poteka obvezno obrambno usposabljanje za izvenšolsko mladino iz treh gorenjskih občin — Na prvič tako združenem urjenju letos tudi dekleta — Starešine in obvezniki večinoma zadovoljni

Rudno polje — V tišino poključkega gozda so se óndan zarezali gromoviti klici: »Huuraaa! Huuraaa!...« Hip zatem so mlade postavili v nizki držki preskočile planjavo in planile med dreve, kjer se je branil »sovražnik«. Ko se je pokanje pušk poleglo, so se namišljeni napadalci in branilci zbrali v isti vrsti, da bi skupaj s starešinami pregledali uspešnost svojega dela.

»Letos smo organizirali v kranjski, radovljški in jeseniški občini,« je pozneje pojasnil vodja obrambnega pouka za izvenšolsko mladino pri kranjskem sekretariatu za ljudsko obrambo in poveljnik na sedanjem urjenju Lado Sotelsšek, »prvo skupno obrambno usposabljanje za mladino, ki ne obiskuje srednjih šol. Vanj smo zajeli 125 mladih, med njimi približno polovico deklet, kar je prav tako prvič doslej. Za organizacijo in izvedbo pouka skrbi dvanajst stareš n iz rezervne sestave naših oboroženih sil, v pomoč pa jim je enako število komandirjev oddelkov iz kranjske enote armade.«

Pouk, ki se po vsebini približuje vzgoji mladih med služenjem vojaškega roka, poteka po letos nanovo začrtanem programu. Njegova osnovna značilnost je poudarek na praktičnem delu, predvsem oddelčnih vajah. Sicer pa se mladi med obveznim tritedenskim obrambnim usposabljanjem spoznavajo z našo družbenopolitično ureditvijo in sistemom splošne ljudske obrambe ter družbene samozaščite v njej, seznanjajo se z namenom in uporabo pehotne oborožitve pa praktično zaščito pred drugimi orožji ter se uče raznovrstnih taktičnih ravnanj.

»Vojaškemu delu pouka med 7. in 13. uro slede med polčetrto in šesto uro popoldan organizirane interesne aktivnosti,« je naglasil vodja teh dejavnosti Rajko Bakovnik, ki je o njih med drugim dejal: »Tudi pri tem gre za nekakšno novost. Popoldanske aktivnosti, pri oblikovanju katerih po novem sodelujejo občinske organizacije Zveze socialistične mladine, so usmerjene bolj kot doslej v idejnopolitično usposabljanje mladih. Z raznimi predavanji skušamo mlade poučiti o aktualnih nalogah mladine, gospodarskih razmerah v občinah in drugih, predvsem za vsakdanje življenje koristnih vprašanjih. Prav tako spodbujamo konkretno delo v mladinskih aktivih, ki med drugim skrbijo za pripravo stenskega časopisa, izdajo glasila in organizacijo kulturnih ter športnih aktivnosti.«

Delovni dan mladih med obrambnim usposabljanjem na Pokljuki je dolg in pester. Sicer pa naj več o tamkajšnjem bivanju in življenju povedo nekateri izmed starešin in mladincev!

Pohvale z obeh strani

Delo in dosežene rezultate je predstavil po en starešina iz vsake občine.

Zdenko Torkar iz Kranja: »K nazornosti teoretičnega dela pouka veliko pripomorejo strokovni filmi, ki jih je zagotovila Zveza rezervnih vojaških starešin. Vseeno so mladi najbolj dojemljivi za praktično delo. Vsi, tudi dekleta, dobro izpolnjujejo zadane naloge. Njihovo pripravljenost za sodelovanje na obrambnem področju potrjuje že podatek, da se je kar 30 od približno 80 mladih iz kranjske občine javilo za prostovoljen vstop v enote teritorialne obrambe.«

Leopold Bizalj iz Jesenice: »V enoti, ki jo vodim, delajo mladi iz jeseniške in radovljške občine. Hitro so se spoznali in dobro ujeli. Kot starešina lahko pohvalim tudi prizadevno delo komandirjev oddelkov. Takšna oblika dela, po oddelkih, prav gotovo zagotavlja večji učinek

pri pouku. Med njim kažejo mladi največ zanimanja za orožje.«

Martjan Markovič iz Radovljice: »Za vodenje enote na tem usposabljanju sem se odločil, ker rad delam z mladimi. Z njimi imam že nekaj izkušenj s poprejšnjim urjenjem, vendar ne v takšni sestavi. Zato me toliko bolj preseneča predvsem njihov uspeh pri borbenem streljanju, saj takega redko dosegajo celo starejši. Tudi glede discipline enote, s katero sem stalno skupaj, nimam posebnih pripomb.«

Tudi gorenjski mladinci so strlili svoje vtise z urjenja.

Stane Lužan iz Zabnice: »V osnovni šoli sem streljal z zračno puško, vojaško pa sem imel sedaj prvič v rokah. Kar dobro sem streljal in zadel. Tudi druge vojaške spretnosti so zanimive, le plazenje ni preveč prijetno. Če bi še kdaj prišel na urjenje? Seveda, rad, saj se imamo kar dobro; samo prostega časa je bolj malo in hrana je nekoliko enolična.«

Nevenka Kozelj iz Mojstrane: »Na začetku sem se čudno počutila v uniformi, kar kmalu pa sem se privadila novega življenja. Mislim, da

Po urjenju je vsak dan na vrsti čiščenje orožja

je dobro — morda zaradi morebitne vojne, če tudi dekleta kaj vemo o obrambi. Naučila sem se streljati, čeprav sem se sprva bala orožja. Ali se mi kaj toži po domu? Malo že, a tukaj sem našla veliko prijateljev.«

Bojan Zagorec z Bleda: »Med usposabljanjem sem spoznal veliko vrst orožja, kar je zame najbolj zanimivo. To me je privlačilo že v osnovni šoli, kjer sem prostovoljno deloval v obrambnem krožku. Prepričan sem, da mi bodo sedanje izkušnje koristile med služenjem vojaškega roka. Kaj počnem v prostem času? Kadar je mogoče, igrati nogomet.«

Od starešin in vojakov smo zvedeli tudi to, da jim na Pokljuki kljub odmaknjenosti od doline ne manjka razvedrila. Ob večerih gledajo televizijske oddaje in poučne filme, imeli so taborni večer s kulturnim sporedom in ples, obiskali so spomenik padlim partizanom Prešernovega bataljona, kjer jim je govoril Franc Jernejc — Milče, odšli bodo tudi do spomenika na Lipanci, za konec pa bodo pripravili še tekmovanje v orientacijskem gibanju. Ne nazadnje jih razvesele nedeljski obiski svojcev.

Po končanem usposabljanju, čez nekaj dni, bodo udeležencem podelili priznanja za opravljeni pouk in najboljše celo nagradili s knjigami. Potem se bodo mladi razšli na svoje domove, vendar veliko njihovih znanstev in tovarištev se bo ohranilo. Prav zato organizatorji že razmišljajo, da bi v bodoče pripravili na Pokljuki skupno obrambno urjenje za izvenšolsko mladino iz vseh gorenjskih občin.

Besedilo in slike: Stojan Saje

GLASOVA ANKETA

Udarniško delo je bila naša mladost

Ko so se borci na svojih sejah zavzemali za to, da se uredi grobišče in spominsko obeležje v Udin borštu, so obljubljali, da bodo kolikor se bo le dalo, naredili sami, udarniško. In res je prostrana zelenica pri spomeniku na robu Strahinja zvečine plod njihovega dela. Stroji so opravili svoje, se ve, toda vsa končna dela, ki jih ni malo, so opravili prav oni v nekaj udarniških akcijah. Tudi po stošestdeset jih je delalo tu. Preteklo soboto, ko so planirali zemljo okrog spomenika, polagali še zadnjo drenažo za odvodnjavanje, pa jih je prišlo preko šestdeset. Iz kranjske in trziške občine so prišli, pa tudi iz Ljubljane in od drugod. Borci Kokrškega odreda največ. Pa tudi mladina iz Nakla, Strahinja in Dupelj je pomagala. Malo so zatajili taborniki, ki bodo imeli tu nekoč čudovit taborniški prostor, a se je naredilo tudi brez njih. Delo, ki jih znova združuje, pomačuje, krepi, delo iz zavesti, da v današnjih težkih časih, ko je vsaka storitev silno draga, vsaj s tistim delom, ki ga lahko sami opravijo, ne bodo bremenili stroškovnika spomenika, kjer so padli njihovi soborci. Veseli so, da se vedno lahko pomagajo in dajejo družbi, veseli, da bo Udin boršt, v katerega so se v času borbe vedno znova zatekali, kjer so obležali njihovi soborci, dobil primerno spominsko obeležje. Ko bo na novo ozelenela trava po vsej jasi, bo prelepo.

domovina. Danes smo borci manj pri močeh, toda voljo vedno v nas in če je treba, radi poprimemo.«

Janez Kovač, blagajnik jevne organizacije ZB NOV doslje: »Z obeležjem ko boršt in drugimi, ki jih postavljamo in urejamo t od okrog, bi radi pokazali, kje smo vodili borbe in koliko žrtve je bilo med njih. S temle udarniškim delom jim radi dali vzgled, da se tudi da še zastoj kaj narediti, ne vsako delo preplaša. Ko bi dani zrasla ta zavest, bi bila boljše, vrednejša.«

Franc Križnar, predsednik skupščine krajevne skupnosti Naklo: »Udarniško delo mi pomeni rekreacijo, obenem pa je to stara oblika uspešnega dela, kakršno je bilo v navadi takoj po osvoboditvi, pa še nekaj let potem, sčasoma pa je zamrlo. Pa bi bilo prav, da bi oživel. Pravi užitek je delati takole v družbi in mislim, da bi se ga tudi mladi morali bolj oprijeti. Da je res uspešno, je v tistih povojnih letih pokazala najlepše hitro obnovljena

Marta Velišek, tajnica Kokrškega odreda v Ljubljani: »Zelo rada pridem, saj mi udarniško delo pomeni tukanje s tovariši, s katerimi skupaj v borbi. Žal mi je, da slabšega zdravja ne morem več, veliko, a kar naredim, naredim seljem. Nekoč je bilo udarniško naša mladost. In danes se po prav tako mlade.«

D. D.

Ovčarski dan na Zatrniku

Ovčarska skupnost pri Kmetijski zadrugi Bled je minulo nedeljo na Zatrniku priredila ovčarski dan — Podelili priznanja za najboljše ovce in prikazali ročno in strojno striženje ovac — Poskrbljeno za prijetno razpoloženje

Zatrnik — Na travnikih Zatrnika nad Bledom, kjer pozimi vijugajo smučarji, je bilo v nedeljo, 5. septembra, veselo. Ovčarska skupnost pri Kmetijski zadrugi Bled je priredila ovčarski dan. Obiskovalcev se je nabralo malo manj kot bi se jih, če bi bila zatrniška prireditelja minulo nedeljo edina na Gorenjskem. Mnoge je privabila Sušarska nedelja v Trzinu, konjeniške dirke na Brdu pri Kranju, številni obiskovalci so z Zatrnika krenili še naprej na Pokljuko, kjer je bilo srečanje slovenskih harmonikarjev. Vendar jih tudi na Zatrniku ni bilo malo, okoli tristo smo jih lahko našli že zgodaj dopoldne, ko so kmetje v zasilno postavljene staje prignali ovce. Veselo je bilo vse do gostega mraka, saj je dopoldanske delovnemu sporedu sledila veselica s srečelovom, ki je kot glavni dobiček ponujal ovco, živo seveda, kar je dobitniku povzročilo nemalo zadrege. Podobno kot je na srečanju harmonikarjev na Pokljuki udeležencu z Raven na Koroškem povzročilo zadrego praktično darilo — meter drv, ki jih je takoj skušal prodati, saj bi ga vožnja do doma več stala.

Blejska ovčarska skupnost danes šteje dvajset članov. Okoli petsto ovac se pase na pašnikih v vaseh v okolici Bleda, v poletnih mesecih jih ženejo v planine. Okoli dvesto ovac so minulo nedeljo kmetje prignali na Zatrnik. Strogi ocenjevalci so izbrali najboljše in Zivonorejska poslovna skupnost iz Ljubljane je podelila

priznanja. Priznanje za najboljšega ovna je prejel Peter Zemva z Rečice, za najboljšo ovco Vinko Mežan z Bleda in za najboljšo jagnjico Lojze Arh iz Spodnjih Gorij. Posebno priznanje za več kot petdesetletno ukvarjanje z ovčerejo pa je prejel Janez Slivnik z Bleda.

Prav Janez Slivnik in Peter Zemva sta ovčerejca, ki reje ovac v preteklih desetletjih nikoli nista povsem opustila, tudi pred desetimi, petnajstimi leti ne, ko so v radovljški občini sprejeli nespameten ukrep o prepovedi reje ovac. »Celo kazen

Peter Zemva z Rečice (na levi) je prejel priznanje za najboljšega ovna, Janez Slivnik z Bleda pa posebno priznanje za več kot petdesetletno ukvarjanje z ovčerejo.

Na zatrniškem ovčarskem dnevu so prikazali tudi ročno in strojno striženje ovac.

sem moral tedaj plačati,« danes smeje pravi Janez Slivnik. Njegov trop šteje 18 ovac. Poleti se pasejo na Lipanci, spomladi in jeseni na pašnikih za vasjo. Jezersko-solčavsko pasmo ovac goji, pred desetletji je gojil ovce merima, ki so dajale več volne. »Jezersko-solčavske dajajo znatno manj volne, sicer pa je runo danes kaj malo vredno, dvajset starih tisočakov dobiš zanj,« je še potožil Janez Slivnik.

Pozornost obiskovalcev je vzbudilo striženje ovac. Prikazali so ročno in strojno striženje. Runo, kakor pravijo slečenemu ovčjemu kožuhu, mora ostati skupaj, v enem kosu, saj je tako več vredno. Volna se ne zmeša in lahko kasneje boljše ločijo od slabe. Dobrih 60 odstotkov volne je boljše kakovosti. Boljšo volno ima ovca na hrbtu in plečih, slabšo po trebuhu in na okončinah.

V slabih desetih minutah strojno ostržena, ročno striženje traja nekajkrat dlje, nes na roko ne znajo več strižati, je dejala starejša ženica, ki nimanjem opazovala striženje. Četi je treba pri glavi ali petu, runo ostane v kosu, saj lahko kasneje izbereš boljše. V štirinajstih dneh se nato izgola, nam je še povedala.

Za veselo razpoloženje je na Zatrniku poskrbljeno vse do mraka. Delavci blejskega Golf, ki so skrbeli za gostinstvo, so obiskovalcem ponudili pečeno jagnjetino na ražnju, dinarjev je stala porcija. Nekdo je poskusil jed, ki je pri nas neobičajna, z večjim razpoloženjem ovčereje pa bo morda postal domača.

M. Vok